

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej**

**EKSPORT UZBROJENIA
I SPRZĘTU WOJSKOWEGO Z POLSKI
Raport za rok 2011**

Warszawa 2012

Wydawca

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Opracowanie

Departament Polityki Bezpieczeństwa

Redakcja

Departament Polityki Bezpieczeństwa

Redakcja techniczna

Elżbieta Czarnacka

Skład i łamanie

ARW A. Grzegorzcyk

www.grzeg.com.pl

Druk

P.P.H. ZAPOL Dmochowski, Sobczyński, Sp. J.

71-062 Szczecin, Al. Piastów 42

ISSN 2082-6648

Copyright © by Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2012

SPIS TREŚCI

---

1. Wstęp	5
2. Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce	6
3. Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu	8
4. Polityka państwa w dziedzinie nieprolifracji i kontroli eksportu	12
5. Przedmiot kontroli.	14
6. Organizacja kontroli eksportu w Polsce	15
7. Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia	16
8. Eksport uzbrojenia	18
9. Dane liczbowe.	19
9.1. Dane o eksporcie ogółem.	19
9.2. Dane o transferach sprzętu bojowego	28
9.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej	29
10. Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą	30
11. Załączniki	
Załącznik nr 1 – Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa	32
Załącznik nr 2 – Wspólne stanowisko Rady nr 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.	44
Załącznik nr 3 – Lista krajów objętych zakazem eksportu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa.	50
Załącznik nr 4 – Lista krajów objętych ograniczeniem eksportu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa.	54
Załącznik nr 5 – Kategorie Wykazu uzbrojenia	55
Załącznik nr 6 – Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu	56

1. Wstęp

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przedstawia kolejny krajowy raport o eksporcie uzbrojenia i sprzętu wojskowego, zawierający dane z 2011 roku.

Był to ostatni pełny rok obowiązywania w Polsce regulacji prawnych, dotyczących kontroli eksportu, w postaci uchwalonej w 2000 roku i nieznacznie tylko modyfikowanych w roku 2004 w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. W maju 2012 roku kolejna nowelizacja ustawy doprowadziła do usunięcia z systemu prawnego kilku rozwiązań, które nie przyczyniały się do podwyższenia poziomu bezpieczeństwa międzynarodowego, stanowiły natomiast zbędne obciążenie dla polskich producentów i eksporterów, a także dla administracji państwowej. Tym niemniej przedstawiając dane o eksporcie za rok 2011 autorzy raportu uwzględnili fakt, że wszelkie handlowe i niehandlowe transfery uzbrojenia i sprzętu wojskowego w tym czasie odbywały się w takich samych warunkach prawnych, jak w latach poprzednich. Z tego też względu w rozdziałach opisujących podstawy prawne i organizację kontroli eksportu raport ogranicza się do zasygnalizowania jedynie niektórych podstawowych zmian, które nastąpiły w roku 2012. Podstawowym aktem prawnym, do którego odwołuje się raport pozostaje *Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa* [dalej: Ustawa].

Polska, działając w duchu współodpowiedzialności za umacnianie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie za-

grożeniom terrorystycznym, od chwili przyjęcia przez UE *Kodeksu postępowania w eksporcie broni* dobrowolnie przyłączyła się do grona państw stosujących jego kryteria w procesie wydawania licencji na eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Wolę tę potwierdziła w trakcie procesu akcesyjnego, przyjmując *acquis communautaire*, w którego skład *Kodeks* został włączony.

Po przekształceniu *Kodeksu postępowania* w prawnie wiążący akt prawa wspólnotowego, jakim jest *Wspólne stanowisko nr 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady regulujące kontrolę wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego państwa członkowskie Unii* muszą sprostać nowym wyzwaniom organizacyjnym i administracyjnym, związanym z procedurami konsultacji międzynarodowych wewnątrz UE. Przede wszystkim jednak dotyczy to wyzwań merytorycznych, wymagających coraz bardziej wnikliwego podejścia do analizy ryzyka w procesie oceny wniosków o zezwolenia na eksport.

Podstawowe zobowiązania Polski zarówno wobec reżimów nieproliferacyjnych, jak i Unii Europejskiej dotyczą umacniania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, promocji przejrzystości i większej odpowiedzialności w dziedzinie międzynarodowych transferów broni i towarów podwójnego zastosowania oraz przeciwdziałania nadmiernej akumulacji broni konwencjonalnej w regionach wysokiego ryzyka. Niniejszy raport jest jednym z elementów, będących wykonaniem obowiązków państwa wobec międzynarodowej wspólnoty kontroli eksportu w dziedzinie przejrzystości handlu z zagranicą uzbrojeniem i sprzętem wojskowym.

2. Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce

Prace nad stworzeniem w Polsce krajowego systemu kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym zainicjowano w marcu 1990 roku. Kilka miesięcy później Rada Ministrów zaakceptowała model takiego systemu, po czym nastąpiła wymiana z ośmioma państwami COCOM¹ not dyplomatycznych z deklaracją rządu polskiego wprowadzenia w życie tegoż systemu kontroli i gotowości współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

Proces legislacyjny dotyczący ustawowego uregulowania tych kwestii rozpoczął się w grudniu 1991 roku, a zakończył 2 grudnia 1993 roku uchwaleniem przez Sejm *Ustawy o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi*, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Nr 129 z dnia 24 grudnia 1993 roku. Ustawa weszła w życie 25 marca 1994 roku. Obejmowała ona swoim zakresem działania towary podwójnego zastosowania, podczas gdy kontrola eksportu broni realizowana była na podstawie ówczesnie obowiązującej ustawy o działalności gospodarczej i przepisów celnych.

Ustawowe uregulowania dotyczące kontroli obrotu towarami i technologiami oraz zobowiązanie się rządu polskiego do efektywnego funkcjonowania systemu kontroli przyczyniły się do wykreślenia Polski z listy restrykcyjnej COCOM 25 marca 1994 roku, na kilka dni przed jego ostatecznym rozwiązaniem. Jeszcze jesienią 1993 roku, kiedy oczywista stawała się nieprzystawalność COCOM do nowej światowej sytuacji politycznej, państwa członkowskie oraz sześć krajów tradycyjnie z nim współpracujących (Austria,

Irlandia, Finlandia, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Szwecja) rozpoczęły konsultacje nad powołaniem nowego międzynarodowego porozumienia nieproliferacyjnego, roboczo określanego jako Nowe Forum, które objęłoby kontrolą międzynarodowy obrót uzbrojeniem konwencjonalnym oraz zaawansowanymi urządzeniami i technologiami mogącymi mieć zastosowanie w tworzeniu arsenałów militarnych. Polska uczestniczyła w negocjacjach nad powołaniem Nowego Forum, które od grudnia 1995 roku określa się jako Porozumienie z Wassenaar².

Jednym z efektów uczestnictwa Polski w Porozumieniu z Wassenaar stała się konieczność uchwalenia nowych przepisów prawnych regulujących obrót z zagranicą uzbrojeniem i sprzętem wojskowym, mających na celu zharmonizowanie krajowych definicji i procedur kontrolnych ze stosowanymi w innych państwach. Odpowiednie postanowienia zawarte zostały w *Ustawie z 11 grudnia 1997 roku o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym*.

Nagromadzenie doświadczeń w kontroli obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym oraz towarami podwójnego zastosowania, jak również dążenia integracyjne naszego kraju spowodowały konieczność dostosowania polskich uregulowań prawnych dotyczących kontroli eksportu do standardów Unii Europejskiej. Wprowadzono m.in. ujednolicone i zgodne z rozwiązaniami unijnymi wykazy towarów i technologii objętych kontrolą. Polska zaczęła też stosować w praktyce polityczne zalecenia unijnego *Kodeksu postępowania w eksporcie broni*.

---

¹ COCOM (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls – Komitet Koordynacyjny Wielostronnej Kontroli Eksportu) istniał od roku 1949 i skupiał 17 państw zachodnich – najbardziej uprzemysłowionych państw świata i dysponentów zaawansowanych technologii. Zasadniczym celem organizacji było zapewnienie kontroli eksportu do krajów Europy Środkowej i Wschodniej towarów, technologii i usług o charakterze strategicznym, zdolnych do umocnienia ich potencjału militarnego i gospodarczego. Organizacja ta, z uwagi na jej nieformalny charakter, nie miała umocowania prawnego w żadnym układzie międzynarodowym i funkcjonowała na zasadzie *gentlemen agreement*. System kontroli eksportu wypracowany przez tę organizację radykalnie ograniczył dostęp krajów Europy Środkowej i Wschodniej do nowoczesnych technologii mających zastosowanie w sektorze zarówno wojskowym, jak i cywilnym.

² Wassenaar – dzielnica Hagi, w której prowadzone były negocjacje nad powołaniem nowej organizacji.

Rozwój gospodarczy i technologiczny kraju, a także ewoluujące wciąż międzynarodowe warunki prawno-organizacyjne stanowiły przesłanki do opracowania nowych uregulowań prawnych w dziedzinie kontroli eksportu w Polsce. Zawarto je w *Ustawie z 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw*. Ustawa ta nowelizowana była w 2004 roku w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej,

a co za tym idzie – z potrzebą formalnego dostosowania prawa krajowego do regulacji unijnych. Następne lata zaowocowały nową porcją doświadczeń i kolejnymi zmianami prawa unijnego, które unaocznily potrzebę dokonania ponownej nowelizacji przepisów krajowych. Prace nad nią zakończyły się w 2012 r. Z uwagi na to, że niniejszy raport odnosi się do danych ilościowych oraz stanu prawnego w 2011 r. tekst ustawy z 25 maja 2012 r. o zmianie ustawy z 29 listopada 2000 r. (Dz. U. z 22 czerwca 2012 r., poz. 707) nie został włączony do rozdziału 11 (Załączniki).

3. Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu

Kontrola eksportu charakteryzuje się – tak na świecie, jak i w Unii Europejskiej – tym, że jest ona elementem polityki bezpieczeństwa, w której realizacji, w celu zapewnienia jej skuteczności, wykorzystuje się instrumenty polityki handlowej.

Wynika to ze specyfiki „towarów”, które są objęte międzynarodową kontrolą eksportu. Są nimi: broń konwencjonalna i masowego rażenia, uzbrojenie oraz bardzo szeroka grupa towarów, które mają głównie zastosowania cywilne, ale mogą być wykorzystane do produkcji wymienionych tu rodzajów broni. Towarami podwójnego zastosowania nazywa się zarówno urządzenia produkcyjne, kontrolno-pomiarowe, oprogramowanie, jak i technologie wytwarzania oraz serwisowania. Wszystkie one, szczególnie w dobie obecnego zagrożenia terroryzmem, mogą stanowić zasadnicze zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, stąd też są przedmiotem współpracy kilkudziesięciu krajów, mającej na celu monitorowanie w skali światowej międzynarodowego obrotu tymi towarami.

Kontrola eksportu, będąca narzędziem realizacji polityki bezpieczeństwa państwa, dotyczy międzynarodowej wymiany towarowej i wykorzystuje w praktyce mechanizmy i instrumenty kontrolne związane z typowymi procedurami handlowymi, a także z procedurami kontroli celnej. Stanowi ona tzw. pozataryfowe ograniczenia obrotu, przekładające się w praktyce na obowiązek uzyskiwania licencji (w Polsce – zezwoleń) na dokonywanie obrotu w różnych jego formach, także w przypadkach tzw. niematerialnych transferów, kiedy nie dokonuje się formalnych odpraw celnych, oraz w przypadkach pośrednictwa, kiedy pośrednik krajowy uczestniczy w transakcji dokonywanej między firmami innych krajów, a towar nie przechodzi przez terytorium Polski ani przez obszar celny Unii Europejskiej. Proces wydawania licencji i związanych z nimi oświadczeń końcowego użytkownika,

międzynarodowych certyfikatów importowych i certyfikatów weryfikacji dostawy jest domeną krajowego organu kontroli eksportu, którym jest minister właściwy do spraw gospodarki. Proces ten jest elementem międzynarodowego systemu monitorowania obrotu towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym.

Niezwykle istotnym instrumentem kontroli eksportu jest krajowa i międzynarodowa współpraca organów kontroli eksportu, służb celnych, dyplomatycznych i specjalnych. W Polsce uzyskała ona podstawę prawną w *Ustawie z 29 listopada 2000 roku o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa*, która wskazuje organy opiniujące proces wydawania zezwoleń na dokonywanie obrotu oraz określa ich uprawnienia, a w szczególności uprawnienia koordynacyjne i kontrolne przysługujące ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

Szeroką bazę polityczno-prawną międzynarodowej kontroli eksportu stanowią międzynarodowe traktaty i konwencje o nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, Organizacja Narodów Zjednoczonych i niektóre inne wyspecjalizowane organizacje międzynarodowe, a przede wszystkim tzw. reżimy (porozumienia) nieproliferacyjne, grupujące kraje współpracujące na zasadach nietraktatowych, sprowadzających się do dobrowolnych deklaracji rządów o chęci realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa na świecie.

Reżimy kontrolne i porozumienia nieproliferacyjne

Specyficznym rodzajem współpracy międzynarodowej w dziedzinie kontroli eksportu są nieformalne porozumienia nieproliferacyjne, czyli tzw. reżimy kontrolne. Są one formą szerszej realizacji zobowiązań wynikających z wielostronnych porozumień uzgodnionych na zasadzie

konsensu. Polska jest członkiem wszystkich reżimów kontroli eksportu i ugrupowań nieproliferacyjnych:

- **Komitetu Zanggera** (Zangger Committee, ZAC) – prace nad jego utworzeniem trwały od 1971 r., ale formalnie istnieje od 1974 r.; skupia 38 państw-eksporterów kluczowych technologii materiałów rozszczepialnych;
- **Grupy Dostawców Jądrowych** (Nuclear Suppliers Group, NSG) – istnieje od 1975 r., skupia 46 państw;
- **Grupy Australijskiej** (Australian Group, AG) – istnieje od 1985 r., skupia 40 państw;
- **Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietowej** (Missile Technology Control Regime, MTCR) – istnieje od 1987 r., skupia 34 państwa;
- **Porozumienia z Wassenaar** (Wassenaar Arrangement, WA) – istnieje od 1995 r., skupia 41 państw. Opracowuje listy kontrolne uzbrojenia i towarów podwójnego zastosowania oraz wytyczne dla oceny wniosków o zezwolenia na eksport. Najistotniejsze z nich zawarte są w dokumentach:
  - a. Przeciwdziałanie destabilizującej akumulacji broni konwencjonalnej,
  - b. Najlepsze praktyki dot. legislacji w obszarze pośrednictwa w handlu bronią
  - c. Najlepsze praktyki w eksporcie broni strzeleckiej i lekkiej,
  - d. Najlepsze praktyki dot. eksportu przenośnych przeciwlotniczych zestawów rakietowych (MANPADS),
  - e. Najlepsze praktyki dot. zapobiegania destabilizującym transferom broni strzeleckiej i lekkiej drogą powietrzną,
  - f. Najlepsze praktyki dot. licencjonowania obrotu towarami podwójnego zastosowania

Szczegółowy wykaz państw uczestniczących w reżimach kontrolnych przedstawiony jest w załączniku nr 6.

Głównym celem działania reżimów kontrolnych jest dążenie do zwiększenia przejrzystości w transferach kontrolowanych dóbr oraz promowanie zasad leżących u podstaw utworzenia reżimów. Ponadto kładą one nacisk na stałą wymianę informacji między państwami uczestniczącymi w mechanizmach kontrolnych, aktualizują listy towarów objętych kontrolą w związku ze stałym postępowaniem technologicznym oraz dążą do koordynowania działań kontrolnych między państwami uczestniczącymi. Współpraca między państwami opiera się na krajowych ustawodawstwach oraz krajowych systemach kontroli eksportu dóbr uznawanych za strategiczne.

Każde z porozumień nieproliferacyjnych ustala na zasadzie konsensu ogólne wytyczne sprawowania kontroli eksportu, a także szczegółowe listy towarów objętych kontrolą – odpowiednio do obszaru zainteresowania i odpowiedzialności danego reżimu (tzn. odrębne listy dla broni jądrowej, chemicznej i biologicznej, technologii rakietowych i nowoczesnych broni konwencjonalnych). Zasadą jest zakaz dostaw uzbrojenia do krajów objętych embargiem ONZ, UE lub OBWE w zakresie regulowanym odpowiednimi decyzjami tych organizacji, a także powstrzymanie się od dostaw do tych krajów towarów i technologii podwójnego zastosowania. Czasami dostawy tych towarów do krajów objętych embargiem są możliwe pod pewnymi warunkami, ale zawsze jest to związane z niezbędną decyzją o charakterze politycznym, podejmowaną często na najwyższych szczeblach. Ponadto stosuje się politykę ograniczania dostaw towarów o znaczeniu strategicznym do krajów, które formalnie nie są poddane sankcjom międzynarodowym, ale z różnych źródeł wiadomo, iż dostawy takie mogłyby przyczynić się do wzrostu zagrożenia międzynarodowego bezpieczeństwa lub wpłynęłyby negatywnie na przestrzeganie praw człowieka. Jednocześnie w coraz liczniejszych przypadkach stosuje się w procesie licencjonowania tzw. klauzulę *catch-all*, oznaczającą konieczność uzyskania odpowiedniego zezwolenia nawet w przypadku eksportu towarów „cywilnych”, które wprawdzie nie zostały wymienione na listach kontrolnych, niemniej mogą mieć znaczenie dla

obronności bądź praw człowieka lub też skutkować wzrostem zagrożenia terroryzmem.

Porozumienia nieproliferacyjne pozostawiły szczegóły dotyczące zasad i sposobów wykonywania kontroli eksportu w gestii każdego z państw uczestniczących. Stało się to przyczyną licznych trudności technicznych i organizacyjnych na obszarze Unii Europejskiej podczas tworzenia się tam jednolitego rynku. Stąd też w połowie lat dziewięćdziesiątych Komisja UE podjęła próbę opracowania rozporządzenia, które ujednoliciłoby zasady kontroli eksportu na terenie wszystkich państw „piętnastki”. Przyniosło to częściowy efekt w postaci parokrotnie nowelizowanego aktu prawa unijnego ustanawiającego dla Wspólnoty reżim kontroli eksportu towarów i technologii podwójnego zastosowania wraz z jednolitą listą kontrolną tych towarów i technologii, obejmującą postanowienia wszystkich porozumień nieproliferacyjnych. Kwestia kontroli eksportu broni i uzbrojenia regulowana jest obecnie na mocy *Wspólnego stanowiska Rady UE*, które jako wiążące prawnie wymaga implementacji jego postanowień do regulacji krajowych.

Systematyzując prawno-organizacyjne uwarunkowania nieproliferacji i kontroli eksportu w Unii Europejskiej, należy wskazać zasadniczą rolę Rady UE w podejmowaniu decyzji politycznych. Na posiedzeniach poświęconych sprawom zagranicznym Rada zajmuje się całą zewnętrzną działalnością Unii, w tym wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, której założeniami są: ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezależności, integralności i bezpieczeństwa Unii, zachowanie pokoju, umacnianie demokracji, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

Prace Rady w tym zakresie wspomagane są przez Komitet Stałych Przedstawicieli oraz Komitet Polityki i Bezpieczeństwa, które przygotowują dla Rady opinie wypracowywane na szczeblu eksperckim przez organy robocze Unii odpowiedzialne za problematykę kontroli eksportu. Są to:

- **Grupa robocza Rady ds. kontroli eksportu towarów podwójnego zastosowania**

Opracowuje koncepcje oraz konkretne propozycje zmian legislacyjnych, które po uzgodnieniu z Komisją i służbami prawnymi przedkłada na posiedzenia Rady. Grupa odbywa zazwyczaj ok. 6–10 posiedzeń w ciągu roku, w zależności od aktywności jej przewodniczącego, którym jest przedstawiciel kraju sprawującego aktualnie prezydencję. W grupie tej krajową jednostką wiodącą jest Departament Kontroli Eksportu Ministerstwa Gospodarki (od maja 2012 r. – Departament Bezpieczeństwa Gospodarczego MG).

- **Grupa koordynacyjna powołana na mocy art. 23 Rozporządzenia Rady (WE) nr 2009/428/WPZiB**

Bada wszelkie kwestie dotyczące stosowania wspólnotowego prawa w dziedzinie kontroli towarów podwójnego zastosowania podnoszone przez Komisję lub państwa członkowskie oraz zajmuje się kwestią harmonizacji praktycznych procedur.

- **Grupa robocza Rady ds. eksportu broni konwencjonalnej (COARM)**

Odgrywa podobną rolę jak grupa robocza ds. towarów podwójnego zastosowania, ale w odniesieniu do koordynacji polityki unijnej w handlu bronią. W stosunkowo niewielkim stopniu wnika w praktykę i mechanizmy kontroli, które pozostają domeną władz krajowych. Krajową jednostką wiodącą w tej grupie jest Departament Polityki Bezpieczeństwa MSZ.

Silnymi i ważnymi instrumentami kontroli eksportu – tak w ramach porozumień nieproliferacyjnych, jak i w ramach UE – są system wymiany informacji o odmowach wydania licencji na dokonanie obrotu towarami strategicznymi z niektórymi krajami oraz obowiązek niewydawania licencji, jeśli inne państwo notyfikowało wcześniej odmowę w sprawie dokonania tzw. zasadniczo identycznej transakcji.

Jednocześnie należy podkreślić, że istotnym elementem w realizacji kontroli eksportu jest zasada równoważenia interesów politycznych, społecznych i gospodarczych. Podstawowy dokument statutowy Porozumienia z Wassenaar, tzw. *Elementy początkowe*, stanowi, iż Porozu-

mienie zostało zawarte w celu umacniania regionalnego i globalnego bezpieczeństwa przez promowanie transparentności i zwiększanie odpowiedzialności w dziedzinie transferów broni konwencjonalnych oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, a także w celu przeciwdziałania ich destabilizującej akumulacji w regionach podwyższonego ryzyka. W dokumencie tym mowa jest także, iż celem

Porozumienia i uczestniczących w nim państw jest przeciwdziałanie próbom uzyskiwania wspomnianych towarów i technologii przez organizacje i grupy terrorystyczne, jak również przez indywidualnych terrorystów. Jednakże podkreśla się w nim zarazem, że podejmowane w tym celu działania nie mogą zakłócać normalnych transakcji handlowych inicjowanych w dobrej wierze.

4. Polityka państwa w dziedzinie nieprolifracji i kontroli eksportu

W polityce nieprolifracji i kontroli eksportu rząd polski kieruje się zobowiązaniami międzynarodowymi wynikającymi z ratyfikowanych przez nasz kraj traktatów międzynarodowych, a także zobowiązaniami podjętymi wobec organizacji międzynarodowych i dobrowolnych porozumień nieprolifacyjnych, które omówione zostały w poprzednim rozdziale.

Układy i konwencje:

- **Układ o nieprolifracji broni jądrowej** (*Nuclear Non-Proliferation Treaty, NPT*) zabraniający państwom posiadającym technologię broni jądrowej jej sprzedaży do nie posiadających jej krajów i jednocześnie zawierający wzajemne zobowiązanie państw-sygnatariuszy do zaniechania prób jej rozwoju. Ratyfikowany przez Polskę (3 maja 1969 r.) i przez 188 innych państw.
- **Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji, gromadzenia i użycia broni chemicznej oraz jej niszczeniu** (*Chemical Weapons Convention, CWC*) zakazująca produkcji, rozwoju, składowania, przekazywania i nabywania oraz użycia broni chemicznej. Zobowiązuje też sygnatariuszy do udzielania informacji o posiadanej broni tego rodzaju i do jej zniszczenia oraz udostępniania danych na temat przemysłu chemicznego. Obowiązuje od 1997 r. Ratyfikowana przez 182 państwa.
- **Konwencja o zakazie sprowadzania, badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz ich zniszczeniu** (*Biological and Toxin Weapons Convention, BTWC*) zakazująca badań, produkcji, składowania broni biologicznej i toksyn oraz nakazująca zniszczenie tejże broni, a także środków jej przenoszenia. Podpisana w 1972 r., weszła w życie w 1975 r. Obecnie 155 państw jest stronami Konwencji.
- **Konwencja ws. zakazu lub ograniczenia użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uznane za mające szczegól-**

nie niehumanitarne skutki (*Convention on Certain Conventional Weapons, CCW*) zabraniająca używania konwencjonalnych broni niehumanitarnych. Dodano do niej 5 protokołów dodatkowych, które zabraniają m.in. użycia określonego rodzaju min, broni zapalającej, laserów oślepiających. Weszła w życie 2 grudnia 1983 r. Polska jest stroną CCW od 1983 roku; w 2003 r. ratyfikowała protokół ws. min i protokół ws. broni laserowej.

- **Konwencja o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych** (*Konwencja ottawska*) zobowiązująca państwa-strony do całkowitego zakazu użycia min przeciwpiechotnych i zniszczenia ich zapasów w ciągu czterech lat od jej ratyfikacji. Jest ważnym instrumentem międzynarodowego prawa humanitarnego. Polska podpisała Konwencję w 1997 r. Wprawdzie nasz kraj dotychczas jej nie ratyfikował, ale dobrowolnie wypełnia większość jej postanowień: nie produkuje, nie eksportuje i nie wykorzystuje min przeciwpiechotnych w operacjach wojskowych. Proces ratyfikacji konwencji jest w toku.

Organizacje międzynarodowe:

- **Organizacja Narodów Zjednoczonych** – stawia sobie za cel zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwój współpracy między narodami oraz popieranie przestrzegania praw człowieka. Polska respektuje rezolucje Rady Bezpieczeństwa, w tym nakładające sankcje na państwa i organizacje stanowiące zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, i implementuje je w pełni do prawa krajowego.
- **Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, OBWE** (*Organisation for Security and Co-operation in Europe, OSCE*) – powstała 1 stycznia 1995 r. w wyniku przekształcenia Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w organizację. Jej celem jest zapobieganie powstawaniu konfliktów w Europie.

- **Unia Europejska** – jako państwo członkowskie Polska w pełni uczestniczy w realizacji Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, która m.in. implementuje postanowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, w tym zarówno dotyczących międzynarodowych sankcji, jak i tych o charakterze systemowym, dotyczących wspólnych przedsięwzięć w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania proliferacji broni masowego rażenia bądź nadmiernej akumulacji broni strzeleckiej i lekkiej.
- **Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej** (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW) – organ wykonawczy konwencji o zakazie broni chemicznej.

Kierując się zobowiązaniami politycznymi wobec wymienionych traktatów, organizacji międzynarodowych i porozumień nieproliferacyjnych, polskie władze stosują dodatkowo w polityce kontroli eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego zasadę wydawania zezwoleń na eksport jedynie do podmiotów państwowych³ w krajach odpowiadających kryteriom *Wspólnego stanowiska Rady UE nr 2008/944/WPZiB*. Odstępstwem od tej zasady może być wydawanie zezwoleń na eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego do podmiotów niepaństwowych, ale wyłącznie w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz tych państwach nie należących do UE, które posiadają uznane i wiarygodne systemy kontroli eksportu.

Ramy prawne krajowego systemu kontroli eksportu wyznaczone są przez następujące regulacje:

- **Rozporządzenie Rady** (WE) Nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do

produktów podwójnego zastosowania, znowelizowane Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1232/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 388/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r.

- **Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, znowelizowana ustawą z 25 maja 2012 r.**
- **Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.**
- **zestaw krajowych aktów wykonawczych oraz rezolucji, rozporządzeń i decyzji organizacji międzynarodowych nakładających konkretne sankcje i ograniczenia eksportu broni do określonych krajów.**

Polityka zagraniczna Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach objętych kontrolą obrotu uzbrojeniem oraz towarami i technologiami podwójnego zastosowania jest spójna z polityką państw Unii Europejskiej. Polska jest jednym z najaktywniejszych uczestników porozumień kontrolnych wśród państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz utrzymuje rozwiniętą współpracę z sąsiadami i sojusznikami w zakresie kontroli eksportu. Opierając się na własnych doświadczeniach w tej dziedzinie, Polska zamierza wspierać państwa dokonujące transformacji ustrojowych w tworzeniu kompleksowego systemu kontroli eksportu. Aktywność Polski w działaniach na rzecz rozwoju międzynarodowego systemu kontroli eksportu stanowi znaczący wkład w budowę międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

³ Administracja rządowa oraz autoryzowane przez nią instytucje i organizacje.

5. Przedmiot kontroli

Zgodnie z art. 3 pkt 3 Ustawy towarami o znaczeniu strategicznym są towary podwójnego zastosowania oraz uzbrojenie wymienione w odpowiednich wykazach kontrolnych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* jest integralną częścią *Rozporządzenia Rady (WE) nr 428/2009 z 5 maja 2009 r.*, natomiast *Wykaz uzbrojenia* wprowadzany jest do krajowego systemu prawnego rozporządzeniem ministra gospodarki opracowywanym na podstawie referencyjnych list kontrolnych przyjmowanych przez Porozumienie z Wassaenaar i organy Unii Europejskiej.

Wykazy te zawierają również technologie niezbędne do wytwarzania i utrzymania końcowych produktów i odpowiednich urządzeń kontrolno-pomiarowych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* zawiera ponad 2000 opisów różnego rodzaju wyposażenia, sprzętu pomiarowego, materiałów, technologii i oprogramowania, objętych międzynarodową kontrolą. *Wykaz uzbrojenia* zawiera 22 kategorie różnego rodzaju broni ostrej i sprzętu pomocniczego. W załączniku nr 5 przedstawiony jest skrócony opis tych kategorii. Wykazy nie mają charakteru wyczerpującego i nie stanowią konstrukcji zamkniętej. Aktualizowane są praktycznie corocznie przez odpowiednie organy robocze porozumień nieproliferycyjnych.

Należy również pamiętać, iż kontrolą eksportu objęte są także usługi związane z kontrolowanymi towarami i technologiami. Nie poddaje się odrębnemu licencjonowaniu minimalnej technologii niezbędnej do uruchomienia i podstawo-

wego użytkowania wyrobu końcowego, jeśli jest ona dostarczana wraz z nim na podstawie ważnej decyzji o wydaniu zezwolenia na eksport.

Do podstawowych instrumentów współpracy wielostronnej zalicza się powiadomienie o odmowach wydania pozwolenia na eksport i tzw. podcięciach (*undercut*). Decyzja administracyjna o odmowie wydania licencji eksportowej ze względu na cele reżimu kontrolnego powinna być notyfikowana innym uczestnikom tegoż reżimu. W przypadku rozpatrywania podobnej transakcji przez inne państwo oczekuje się, że podejmie ono bilateralne konsultacje z państwem, które uprzednio odmówiło wydania licencji, aby zapobiec „podcięciom”. System notyfikacji odmów funkcjonuje w ramach NSG, AG, MTCR i WA, a konsultacje dwustronne prowadzone są w NSG, MTCR i AG. W praktyce obowiązek ten oznacza istnienie wciąż rozrastających się, odrębnych wykazów, które należy przeglądać w procesie licencjonowania.

Podobnie odrębnymi wykazami kontrolnymi stają się listy dodatkowych towarów podlegających rozszerzonej kontroli, wprowadzone rozporządzeniami nakładającymi sankcje i embargo na niektóre państwa.

Istnienie tak licznych i różnych wykazów kontrolnych oraz ich ciągła ewolucja wymagają dużej wiedzy i staranności w działaniach zarówno producentów, jak i eksporterów, a także administracji państwowej.

6. Organizacja kontroli eksportu w Polsce (wg stanu prawnego obowiązującego w 2011 r.)

Zgodnie z Ustawą organem kontroli eksportu jest w Polsce minister właściwy ds. gospodarki. Jego aparatem wykonawczym jest Departament Kontroli Eksportu Ministerstwa Gospodarki, który opracowuje wnioski i przygotowuje decyzje w sprawach licencjonowania obrotu zarówno towarami podwójnego zastosowania, jak i uzbrojenia oraz sprzętu wojskowego.

Organ kontroli eksportu wydaje zezwolenia na obrót po zasięgnięciu opinii organów opiniujących, którymi są: minister właściwy do spraw zagranicznych, minister obrony narodowej, minister właściwy do spraw wewnętrznych, szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, szef Agencji Wywiadu, minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz prezes Państwowej Agencji Atomistyki. Każdy z organów opiniujących przygotowuje opinię w ramach własnych zakresów obowiązków i kompetencji, określonych w ich aktach statutowych. Przekazywanie wniosków i opinii między organami uczestniczącymi w kontroli eksportu odbywa się z wyko-

rzystaniem wydzielonego, bezpiecznego systemu teleinformatycznego. Obecnie stopniowo włącza się do grona jego użytkowników kolejne jednostki organizacyjne służb celnych.

System kontroli eksportu, którego zarys został tu przedstawiony, jest w rzeczywistości systemem monitorowania obrotu legalnego. Fizyczną kontrolą obrotu legalnego oraz zwalczaniem obrotu nielegalnego i przeciwdziałaniem temu procederowi zajmują się powołane do tego służby celne i specjalne.

Istotnym elementem każdego systemu kontroli eksportu są sankcje karne nakładane za działania niezgodne z prawem. W przypadku Polski sankcje karne i administracyjne za prowadzenie działań niezgodnych z Ustawą określone są w jej artykułach 33–42. Sankcje za czyny związane z proliferacją broni masowego rażenia, działaniami terrorystycznymi i polegające na łamaniu międzynarodowego embarga określone są przez Kodeks karny.

7. Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia

Idea przejrzystości w zakresie międzynarodowego obrotu tak handlowego, jak i nie mającego charakteru komercyjnego, zaczęła upowszechniać się w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Jej praktyczna realizacja polega na wzajemnym informowaniu się państw wchodzących w skład międzynarodowej wspólnoty kontroli eksportu o podstawowych elementach ich systemów legislacji i organizacji, o procedurach oraz o podejmowanych decyzjach licencyjnych i odmowach ich przyznawania. Co najmniej równie istotnym adresatem działań na rzecz przejrzystości jest rodzimy przemysł (przez co rozumie się zarówno producentów, eksporterów, pośredników, jak i ośrodki akademickie oraz instytuty badawczo-rozwojowe).

Informacja o prawno-organizacyjnych aspektach krajowych systemów kontroli eksportu jest zazwyczaj zamieszczana na stronach internetowych krajowych organów kontroli eksportu oraz instytucji z nimi współpracujących. Państwa uczestniczące w międzynarodowych porozumieniach nieproliferacyjnych starają się też zadbać o umieszczenie na swych stronach internetowych odpowiednich linków do własnych zasobów informacyjnych. Obiektywnie należy stwierdzić, że poziom merytoryczny tych informacji często bywa bardzo zróżnicowany, a niektóre państwa dotychczas nie podołały wywiązaniu się z tych obowiązków.

W Polsce odpowiednie informacje można znaleźć przede wszystkim na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki (<http://bip.mg.gov.pl/node/13366>) oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych (<http://www.msz.gov.pl>). Trudno jednak nie dostrzec, iż niedostatki finansowe i kadrowe, które dotyczą krajową administrację centralną, powodują czasami kłopoty z aktualizacją tych stron i utrzymaniem ich na wysokim poziomie merytorycznym. Podobnie jak w wielu innych krajach europejskich, znacznie uboższe od wersji w językach narodowych są ich wersje obcojęzyczne.

Podstawowymi narzędziami realizacji zasady przejrzystości we wzajemnym informowaniu się o handlowych i niehandlowych transferach broni są wypracowane na forach dyplomacji wielostronne coroczne raporty i rejestry, do których państwa członkowskie wnoszą w określonych terminach swoje wkłady. Formaty tych raportów i rejestrów różnią się między sobą zawartością, tak co do rodzaju raportowanego sprzętu, jak i charakteru danych. Istnieją trzy podstawowe kanały dorocznego raportowania:

- **Rejestr broni konwencjonalnej ONZ**

dotyczy transferów broni w siedmiu kategoriach (patrz tabele 8 i 9) oraz transferów broni strzeleckiej i lekkiej (patrz tabele 10 i 11);

(<http://www.un.org/disarmament/convarms/Register/HTML/RegisterIndex.shtml>)

- **Rejestr transferów broni konwencjonalnej oraz broni strzeleckiej i lekkiej OBWE**

w praktyce jest powtórzeniem danych przekazywanych do ONZ. Obejmuje także wymianę informacji o transferach przenośnych przeciwlotniczych zestawów raketowych (MANPADS) oraz o transferach broni strzeleckiej i lekkiej drogą lotniczą;

- **coroczne Sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 8 ust. 2 Wspólnego stanowiska Rady nr 2008/944/WPZiB**

określającego wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, publikowane w serii C Dziennika Urzędowego UE. Zawiera dane o liczbie i wartości wydanych licencji, rzeczywistym eksporcie (o ile możliwe jest pozyskanie takich danych), udzielonych odmowach i ich podstawach.

Całkowicie odrębnym zagadnieniem jest przejrzystość w zakresie wydawanych decyzji o odmowach przyznania licencji eksportowych. W tym przypadku przejrzystość ograniczona jest

jedynie do niejawną wymiany informacji między państwami, bez możliwości udostępnienia tej informacji podmiotom pozarządowym. Ustalenia takie przyjęto na forach porozumień nieproliferacyjnych z myślą o ochronie interesów handlowych podmiotów uczestniczących w obrocie.

W kwestii przejrzystości transferów uzbrojenia należy też odnotować rosnącą rolę i aktywność organizacji pozarządowych o międzynarodowym zasięgu i charakterze działalności. Presja wywierana przez nie zarówno na środowiska administracji państw eksporterów, jak i na za-

chowania podmiotów gospodarczych oraz państw importerów prowadzi do coraz większego upowszechniania się, także poza obszarem Unii Europejskiej, zasad obowiązujących w kontroli eksportu broni oraz wiedzy niezbędnej do ich realizacji. Odnotować także należy obserwowaną w wielu krajach rosnącą rolę parlamentów w upowszechnianiu idei przejrzystości i stymulowania rozwoju systemów kontroli eksportu broni. Wzrost znaczenia przejrzystości związany jest ze spodziewanym przyrostem zadań, które staną w niedalekiej przyszłości przed administracją.

8. Eksport uzbrojenia

Eksport uzbrojenia z Polski odbywa się w ramach określonych jej międzynarodowymi zobowiązaniami i na podstawie obowiązującego prawa. Działania niezgodne z tą zasadą są karane na mocy przepisów Ustawy z 29 listopada 2000 roku lub Kodeksu karnego – w zależności od rodzaju popełnionego czynu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu zezwoleń na międzynarodowy obrót uzbrojeniem i sprzętem wojskowym polska administracja bierze pod uwagę sformułowaną w art. 51 *Karty Narodów Zjednoczonych* zasadę prawa każdego kraju do obrony integralności własnego terytorium i dokonywania niezbędnych do tego zakupów uzbrojenia.

Dla potrzeb międzynarodowego raportowania, z uwagi na zróżnicowany zakres przekazywanych informacji stosuje się różne metodyki ich pozyskiwania i opracowywania. Zasadnicza różnica sprowadza się do tego, że wkłady do rejestrów ONZ i OBWE opracowywane są na podstawie danych o rzeczywistych transferach, liczonych w sztukach, podczas gdy dane do raportu rocznego Unii Europejskiej pozyskiwane są przede wszystkim na podstawie statystyk wartości wydanych licencji eksportowych. Polska i niektóre inne państwa członkowskie UE nie podają danych o wartości rzeczywistego eksportu. Również zakres przedmiotowy raportowania w obu przypadkach jest na tyle zróżnicowany, że bardzo utrudnione stają się próby ich porównywania. Do rejestrów ONZ dotyczących broni konwencjonalnej oraz strzeleckiej i lekkiej przekazuje się dane o kompletnych systemach,

podczas gdy metodologia UE przewiduje także raportowanie danych o transferach części zamiennych i komponentów, dokonywanych również w ramach współpracy przemysłów obronnych różnych państw. Zasadnicze różnice występują też w opisie kategorii sprzętu w rejestrach ONZ i w raporcie unijnym.

Ponadto od lat nierozwiązany pozostaje techniczny problem pozyskiwania danych o rzeczywistym eksporcie uzbrojenia dokonanym w konkretnym okresie sprawozdawczym. Na przyczyny tego stanu rzeczy składają się różne czynniki, wśród których na pierwszy plan wysuwają się: brak odpraw celnych w transferze towarów wewnątrz Unii Europejskiej oraz różnice między klasyfikacją sprzętu w taryfie celnej a ich klasyfikacją według wykazów kontrolnych. Niezbędne jest też przypomnienie, iż zezwolenia na eksport ważne są do 12 miesięcy od daty ich wydania, wobec czego rzeczywiste transfery sprzętu mogą odbywać się w roku następującym po roku, w którym wydano licencję. W efekcie z różnych źródeł pozyskuje się często dane, które bez szczegółowej analizy mogą wydawać się w znacznym stopniu niespójne. Problem ten znany jest nie tylko w Polsce. Próba zaradzenia mu będzie, wprowadzone w nowelizacji *Ustawy*, stworzenie podstawy prawnej do zbierania danych o rzeczywistym eksporcie bezpośrednio od eksporterów. Z uwagi na przedstawione tu uwarunkowania przy omawianiu kolejnych danych tabelarycznych przedstawiana będzie krótka informacja o sposobie ich pozyskiwania.

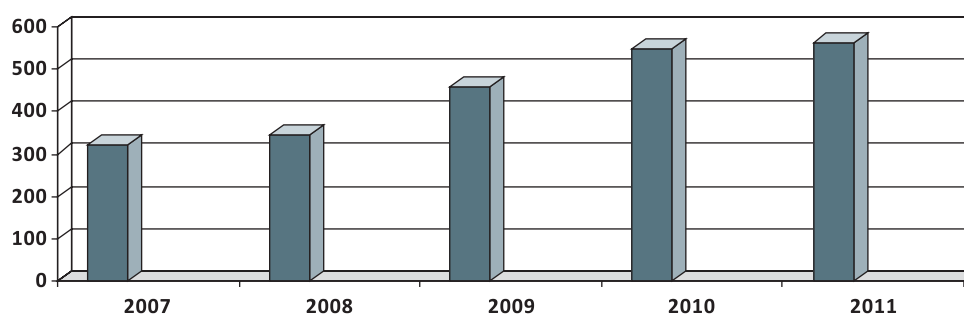
9. Dane liczbowe

9.1. Dane o eksporcie ogółem

W ostatnich latach obserwuje się stały wzrost liczby wydawanych zezwoleń eksportowych. Tendencję tę obrazuje poniższy wykres.

mują one danych o transferach niehandlowych oraz o transferach związanych z realizacją misji pokojowych pod egidą Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i NATO. Dane

Liczba zezwoleń na wywóz wydanych w latach 2007–2011

Na uwagę zasługuje fakt, że rosnąca z roku na rok liczba wydawanych licencji powoduje stały wzrost obciążeń administracji kontroli eksportu, który nakłada się na zachodzące w tym samym czasie redukcje jej obsady etatowej. Uwzględniając przy tym konieczność opracowywania przez organ kontroli obrotu i organy opiniujące także wniosków nie będących „nowymi transferami” oraz dotyczących towarów podwójnego zastosowania, należy zdać sobie sprawę, iż liczba wydawanych przez nie decyzji znacznie przekracza 1500 rocznie.

W tabeli 1 przedstawiono szczegółowe dane o liczbie i wartości zezwoleń na wywóz oraz odmów wywozu uzbrojenia i sprzętu wojskowego według 22 kategorii Wykazu uzbrojenia, wydanych w ostatnich czterech latach firmom sektora państwowego i prywatnego. Nie obej-

te dotyczą jedynie tzw. nowych transferów, nie obejmują więc transferów sprzętu związanych z naprawami gwarancyjnymi, wystawami, testami czy też naprawami za granicą sprzętu będącego na wyposażeniu polskiego wojska i innych służb mundurowych.

Liczba wydanych licencji podawana jest w sztukach, z tym że możliwe jest, iż pojedyncza licencja dotyczy towarów z więcej niż jednej kategorii Wykazu.

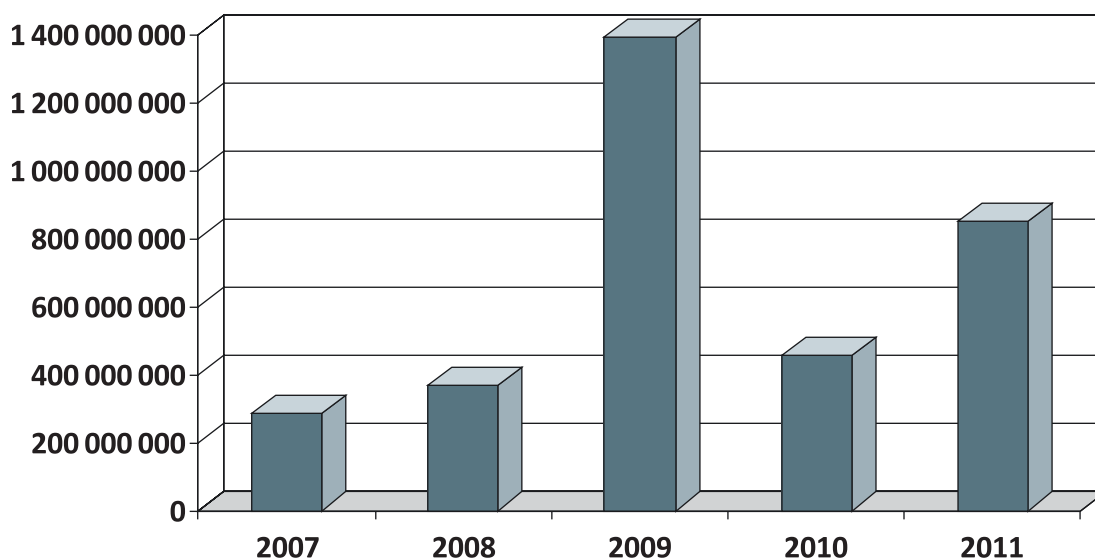
Wartość wydanych licencji przedstawiona jest w euro. Ostatni wiersz tabeli, zawierający informacje o kryteriach zastosowanych jako podstawa odmowy, odnosi się do kryteriów *Wspólnego stanowiska nr 2008/944/WPZiB* (Załącznik nr 2), a przed jego wejściem w życie – do kryteriów *Kodeksu postępowania UE w eksporcie broni*.

Tab. 1. Polski eksport ogółem w latach 2008-2011

	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Ilość licencji	345	460	550	561
Wartość licencji razem	368 077 372	1 391 156 932	457 109 577	849 167 475
Rzeczywisty eksport	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Ilość notyfikowanych odmów	2	0	1	3
Kryteria odmów	2, 4, 7		3, 7, 8	2, 3, 7

Zmiany wartości ogółem zezwoleń wydanych w latach 2007–2011 obrazuje poniższy wykres.

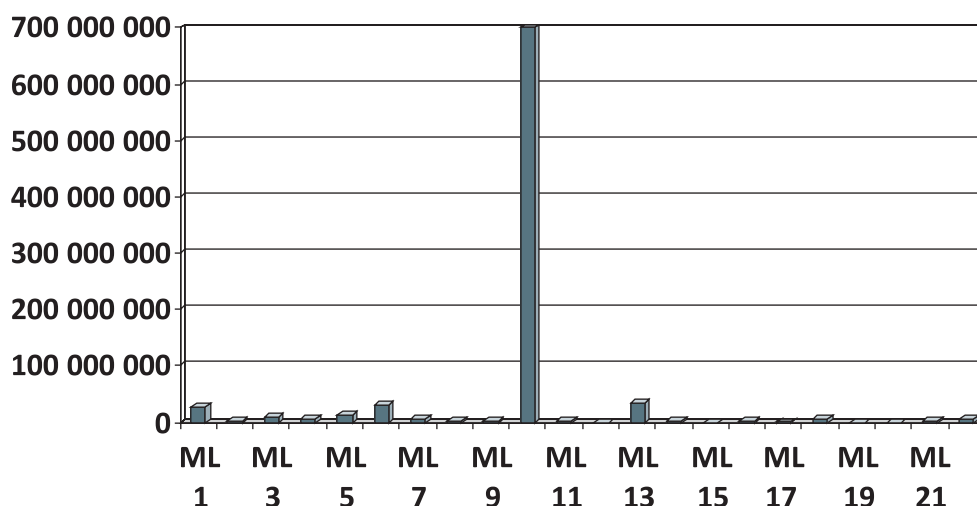
eksportu kooperacyjnego firm współpracujących z koncernami ze Stanów Zjednoczonych i Kanady

Należy odnotować wzrost wartości eksportu w 2011 roku o 85,8% w porównaniu do roku poprzedniego. Jednak, jak pokazuje kolejny wykres, w którym najistotniejszą pozycję stanowi kategoria ML 10, zjawisko to jest wynikiem wzrostu wartości

lub też będących ich firmami zależnymi. Firmy te, produkujące podzespoły do samolotów, śmigłowców i pojazdów lądowych, nadal pozostają głównymi polskimi eksporterami sprzętu objętego *Wspólnym wykazem uzbrojenia Unii Europejskiej*.

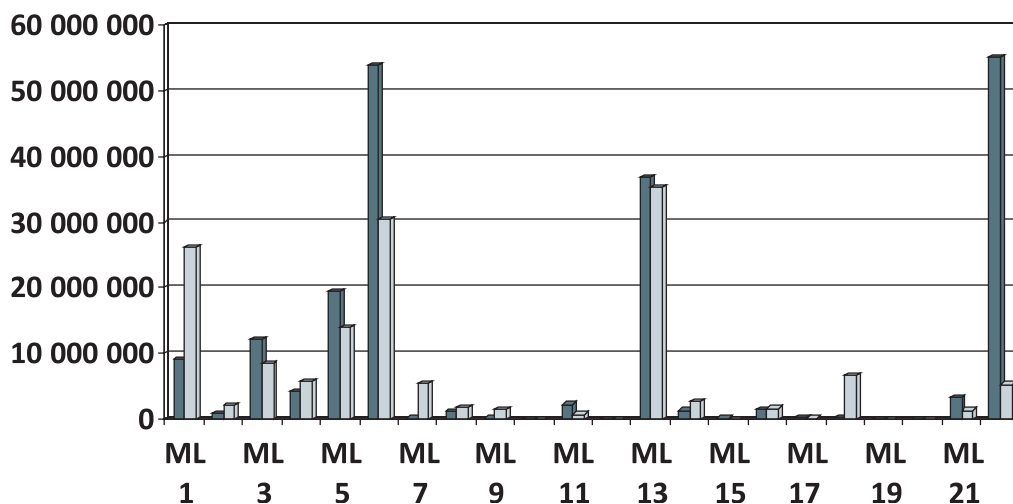
Wartość eksportu w 2011 r. wg kategorii Wspólnego wykazu uzbrojenia (w EUR)

Kolejny wykres przedstawia strukturę eksportu wg kategorii Wspólnego wykazu uzbrojenia po odjęciu kategorii ML10 od ogólnego bilansu wartości wydanych zezwoleń w kolejnych dwóch latach.

ogólna wartość krajowego eksportu bez kategorii ML10 spadła z 202 mln EUR w 2010 do 149 mln EUR w 2011 roku, a więc o ponad 26%. Wobec obserwowanego wzrostu aktywności i skuteczności eksportowej relatywnie nowych firm

Porównanie wartości eksportu wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia w latach 2010 i 2011. (w EUR – bez kategorii ML 10)

Wykres ten jest swego rodzaju przybliżeniem, bowiem kilku krajowych eksporterów dokonywało również transakcji towarami objętymi kategorią ML10, jednak ich wartość była wielokrotnie niższa od transferów dokonywanych w ramach kooperacji z dużymi producentami z USA i Kanady oraz dostaw do nich z przedsiębiorstw działających w Polsce, lecz będących ich firmami zależnymi. Jak można stwierdzić analizując ten wykres, trudno jest wskazać jakieś regularne prawidłowości w dynamice polskiego eksportu. Jest to wynikiem jego niewielkich wartości, co skutkuje często znaczną dodatnią lub ujemną dynamiką w przypadku uzyskania lub utracenia jednego, nawet nieznacznie większego kontraktu. Niepokoić natomiast może, iż

prywatnych musi to nieuchronnie prowadzić do wniosku o poważnym kryzysie tradycyjnych firm sektora przemysłu obronnego.

W tabeli nr 2 przedstawiono – w celu ukazania pozycji Polski jako europejskiego eksportera uzbrojenia – dane o eksporcie z krajów UE w latach 2009–2010. Do chwili ukończenia niniejszego raportu nie były znane dane za rok 2011.

Jednocześnie wobec zgłaszanych sporadycznie zastrzeżeń co do nadmiernie jakoby restrykcyjnej polityki eksportowej Polski, w tabeli nr 3 przedstawiono w celach porównawczych zestawienie liczby odmów wydanych w ostatnich trzech latach przez wszystkie państwa Unii Europejskiej.

Tab. 2. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z państw UE w latach 2009–2010 (w EUR)

Lp.	Kraj	2009			2010		
		A	B	C	A	B	C
1.	Austria	1516	2 249 560 332	348 051 532	1907	1 768 320 054	372 630 508
2.	Belgia	1325	1 102 068 682	b.d.	1223	1 002 810 809	b.d.
3.	Bułgaria	429	315 543 209	142 474 524	338	295 809 848	257 834 535
4.	Cypr	3	608 538	608 538	b.d.	b.d.	b.d.
5.	Dania	346	252 405 004	b.d.	399	375 977 554	b.d.
6.	Estonia	27	7 771 625	3 126 432	21	1 977 337	617 083
7.	Finlandia	261	186 805 437	86 842 391	341	61 219 431	58 766 018
8.	Francja	7455	12 677 994 802	3 690 771 508	7163	11 181 813 034	3 703 898 387
9.	Grecja	248	227 426 421	b.d.	246	295 020 442	b.d.
10.	Hiszpania	724	3 193 442 457	1 346 515 870	909	2 238 406 427	1 128 302 781
11.	Holandia	966	1 314 706 483	567 366 186	803	912 881 300	676 348 240
12.	Irlandia	130	44 614 642	b.d.	98	24 356 333	b.d.
13.	Litwa	71	79 226 586	43 902 489	61	23 417 328	14 530 166
14.	Luksemburg	6	42 664	42 664	7	211 266	37 500
15.	Łotwa	18	460 597	460 597	45	7 669 119	7 669 119
16.	Malta	45	133 665 837	133 665 837	44	436 468	416 036
17.	Niemcy	16 826	5 043 396 852	b.d.	16744	4 754 136 037	b.d.
18.	Polska	460	1 391 156 932	b.d.	550	457 109 577	b.d.
19.	Portugalia	172	27 557 935	15 845 865	319	21 002 406	19 994 521
20.	Republika Czeska	944	390 180 726	175 117 904	1005	451 075 224	216 992 823
21.	Rumunia	441	165 449 414	97 753 615	408	151 900 223	122 871 810
22.	Słowacja	189	107 224 289	43 822 941	193	57 749 068	15 348 167
23.	Słowenia	49	11 500 127	5 386 333	42	10 912 926	5 792 545
24.	Szwecja	560	1 097 417 641	1 297 641 934	686	1 402 198 197	1 457 361 849
25.	Węgry	260	127 472 180	17 118 222	214	138 164 302	19 033 782
26.	Wielka Brytania	27 368	3 461 836 404	b.d.	29590	2 836 853 872	b.d.
27.	Włochy	1643	6 692 569 257	2 205 188 155	1492	3 251 458 929	615 772 364
	UE ogółem	62 482	40 302 105 074	10240719205	64 848	31 722 887 511	8 694 273 051

A – liczba wydanych licencji eksportowych

B – wartość eksportu wg wydanych licencji

C – rzeczywista wartość eksportu

b.d. – brak danych

Uwaga: rzeczywista wartość eksportu może różnić się od wartości wg wydanych licencji z uwagi na ich niepełne wykorzystanie lub realizację kontraktów, na które licencje uzyskano w latach poprzednich.

Tab. 3. Liczba odmów wydania zezwolenia na eksport przez państwa członkowskie UE w latach 2009–2011

Lp.	Kraj	2009	2010	2011
1.	Austria	12	38	7
2.	Belgia	5	8	12
3.	Bułgaria	6	1	5
4.	Cypr	0	0	0
5.	Dania	0	2	8
6.	Estonia	0	0	0
7.	Finlandia	1	5	10
8.	Francja	79	37	59
9.	Grecja	3	1	4
10.	Hiszpania	0	0	0
11.	Holandia	18	1	4
12.	Irlandia	0	0	0
13.	Litwa	2	1	2
14.	Luksemburg	0	0	0
15.	Łotwa	2	3	6
16.	Malta	1	0	0
17.	Niemcy	189	173	155
18.	Polska	0	1	3
19.	Portugalia	0	0	0
20.	Republika Czeska	9	4	3
21.	Rumunia	2	0	5
22.	Słowacja	0	0	0
23.	Słowenia	0	0	0
24.	Szwecja	2	4	5
25.	Węgry	0	3	0
26.	Wielka Brytania	78	45	80
27.	Włochy	10	15	6

W kolejnych tabelach nr 4 i 5 przedstawione zostały dane w ujęciu regionalnym, uwzględniające informacje o głównych kategoriach eksportowanego w latach 2010–2011 sprzętu, zebrane według metodologii omówionej powyżej. Zamieszczone po tych tabelach wykresy obrazują graficznie strukturę eksportu w ujęciu regionalnym.

Tab. 4. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2010 r. według regionów

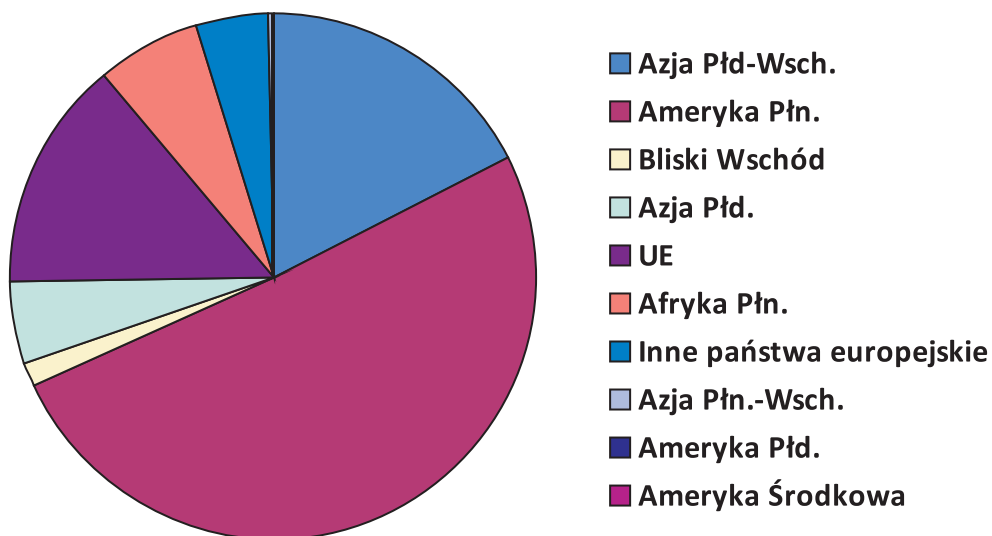
Region	Liczba wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w EUR	Wartość wydanych licencji procentowo	Główne kategorie sprzętu wg Wykazu uzbrojenia
Ameryka Północna	127	230 834 157	50,5	10, 6, 1, 22, 16
Azja Południowo-Wschodnia	48	80 619 948	17,6	22, 5, 6, 10
Unia Europejska	141	64 257 942	14,0	13, 3, 10, 5, 22, 21
Afryka Północna	21	30 094 131	6,6	10, 6, 5
Azja Południowa	115	23 498 885	5,1	6, 1, 10
Inne państwa europejskie	35	19 659 156	4,3	13, 6, 22
Bliski Wschód	51	6 674 154	1,5	6, 1, 8
Azja Północno-Wschodnia	3	1 084 311	0,2	4, 6
Ameryka Środkowa i Karaiby	4	307 690	0,07	10
Ameryka Południowa	5	79 203	0,02	10
Azja Środkowa	-	-	-	-
Oceania	-	-	-	-
Afryka Subsaharyjska	-	-	-	-
Razem	550	457 109 577		

Tab. 5. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2011 r. według regionów

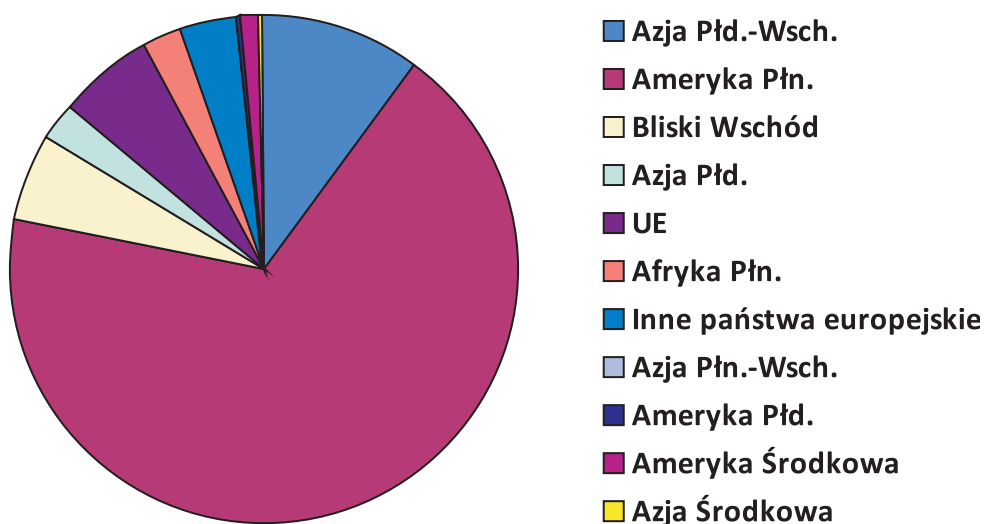
Region	Ilość wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w Euro	Wartość wydanych licencji procentowo	Główne kategorie sprzętu wg Listy Uzbrojenia
Ameryka Północna	124	574 734 964	67,7	10, 6, 1, 3
Azja Południowo-wschodnia	37	87 864 635	10,3	10, 5, 6, 7, 2
Unia Europejska	174	50 977 865	6,0	10, 13, 3, 22, 21
Bliski Wschód	42	46 687 901	5,5	10, 1, 8, 6, 4
Inne państwa europejskie	29	30 860 863	3,6	13, 5, 4, 3
Azja Południowa	132	22 321 336	2,6	6, 18, 10, 9
Afryka Północna	10	21 101 591	2,5	10, 6
Ameryka Środkowa i Karaiby	3	11 094 615	1,3	1
Azja Środkowa	1	1 660 171	0,2	18
Ameryka Południowa	7	1 030 506	0,1	10
Azja Północno-wschodnia	2	833 028	0,09	14
Oceania	-	-	-	-
Afryka Subsaharyjska	-	-	-	-
Razem	561	849 167 475		10, 13, 6, 1, 5, 3,

Eksport w 2010 r. wg regionów

Eksport w 2011 r. wg regionów

Tabele nr 6 i 7 zawierają zestawienie państw-odbiorców polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu woj- skowego w kolejnych dwóch latach.

Tab. 6. Importerzy uzbrojenia z Polski wg wartości wydanych licencji w 2010 r.

Lp.	Państwo	Liczba wydanych licencji	Wartość licencji (w EUR)	Kategorie Wykazu uzbrojenia
1	Stany Zjednoczone	65	224 503 187	10, 1, 16, 22, 3, 18, 4, 17, 5
2	Kanada	62	68 818 460	10, 6, 22, 1
3	Malezja	36	67 448 042	22, 6, 10, 5, 14, 1
4	Algieria	18	27 980 566	10, 6, 5, 11, 2, 4
5	Indie	97	22 297 576	6, 1, 10, 5, 9, 2, 7, 16
6	Dania	2	14 379 220	13
7	Wielka Brytania	11	13 699 640	10, 5, 6, 1, 2
8	Norwegia	12	11 658 715	13, 3, 21, 1, 8
9	Włochy	6	10 887 185	13, 6, 5
10	Wietnam	5	9 460 902	5, 1, 2, 11
11	Bułgaria	6	8 045 840	3
12	Niemcy	10	5 607 477	22, 10, 15, 6, 11, 7, 8
13	Holandia	13	5 162 346	11, 13
14	Republika Czeska	50	4 097 572	3, 10, 1, 6, 2, 4, 8, 5
15	Gruzja	6	3 977 163	14, 4, 6, 13
16	Egipt	33	2 999 625	6, 5, 2, 3
17	Szwajcaria	10	2 877 806	6, 13, 1
18	Izrael	5	2 617 826	1, 8, 4, 16
19	Indonezja	6	2 140 173	10, 5
20	Libia	1	1 815 351	10
21	Singapur	1	1 570 831	6
22	Japonia	1	849 398	4
23	Bangladesz	5	683 047	10
24	Węgry	5	624 220	5, 4
25	Jemen	6	449 187	10, 6, 2, 3
26	Irak	2	364 864	1, 3
27	Luksemburg	3	352 930	13
28	Finlandia	2	344 950	1, 2
29	Pakistan	6	314 800	4, 3, 1
30	Meksyk	4	307 690	10, 4
31	Maroko	2	298 214	1, 13
32	Szwecja	6	258 718	13, 17
33	Belgia	5	235 710	3, 13, 1
34	Republika Korei	2	234 913	6, 7
35	Francja	5	169 697	5, 10
36	Łotwa	4	157 234	13, 10
37	Słowacja	1	150 987	6, 10, 5, 11
38	Nepal	1	136 408	10
39	Oman	1	116 600	5
40	Arabia Saudyjska	2	108 685	5, 1
41	Peru	4	78 369	10
42	Sri Lanka	6	67 054	10
43	Rumunia	1	37 500	13
44	Austria	4	23 589	4, 1
45	Estonia	2	22 494	13
46	Turcja	1	10 511	6
47	Rosja	1	9 800	10
48	Jordania	1	9 570	3
49	Ukraina	1	8 550	10
50	Zjednoczone Emiraty Arabskie	1	7 797	17
51	Kolumbia	1	834	16
52	Portugalia	1	633	13

Tab. 7. Importerzy uzbrojenia z Polski w/g wartości wydanych licencji w 2011 r.

Lp.	Państwo	Ilość wydanych licencji	Wartość licencji w Euro	Kategorie listy Uzbrojenia
1	USA	75	430 056 495	10, 1, 3, 16, 14
2	Kanada	49	144 678 469	10, 6
3	Filipiny	1	64 759 912	10
4	Arabia Saudyjska	3	31 745 010	5, 1
5	Wlk. Brytania	35	21 873 739	10, 13
6	Indie	123	21 256 544	6, 18, 10, 9
7	Algieria	10	21 101 591	10, 6
8	Norwegia	11	16 452 949	13, 5, 3
9	Meksyk	3	11 094 615	1
10	Izrael	9	9 373 232	1, 8, 4
11	Wietnam	3	8 701 856	5, 10
12	Włochy	12	8 406 793	13, 4
13	Szwajcaria	5	6 929 520	13, 6
14	Indonezja	11	6 638 502	7, 2
15	Niemcy	16	6 498 424	22, 21
16	Singapur	3	5 740 443	6
17	Bułgaria	5	4 384 858	3, 4
18	Azerbejdżan	4	4 260 175	13, 18, 22
19	Irak	4	3 297 099	1
20	Republika Czeska	51	2 941 860	10, 1
21	Gruzja	3	2 793 830	4, 14
22	Egipt	25	2 146 560	6, 5
23	Malezja	18	2 023 601	6
24	Dania	2	1 715 622	13
25	Holandia	3	1 656 665	13, 11
26	Kazachstan	1	1 660 171	18
27	Republika Korei	2	833 028	14
28	Finlandia	7	740 883	13, 6
29	Afganistan	1	651 665	2
30	Wenezuela	2	612 459	10
31	Szwecja	5	594 719	13, 5
32	Węgry	2	581 135	5
33	Łotwa	5	479 810	13, 10
34	Słowacja	1	416 466	13, 1
35	Bangladesz	3	376 121	10
36	Luksemburg	2	226 744	13
37	Chorwacja	3	219 820	6, 13
38	Ukraina	1	192 360	7
39	Chile	1	173 725	13
40	Francja	5	172 087	5, 10
41	Brazylia	1	142 500	14
42	Austria	5	130 919	1, 3
43	Jemen	1	126 000	10
44	Peru	2	101 336	10
45	Portugalia	2	73 822	13
46	Rumunia	3	59 180	8, 13
47	Sri Lanka	5	37 006	10
48	Irlandia	1	22 583	5
49	Białoruś	1	8 098	10
50	Republika Macedonii	1	4 111	10
51	Belgia	2	1 556	13
52	Kolumbia	1	486	16
53	Tajlandia	1	321	3

Powyższe zestawienia pokazują, że polscy eksporterzy operują zwyczajowo na swoich tradycyjnych rynkach i wciąż są prawie lub całkiem nieobecni na pozostałych.

Niepokoić powinien dalszy spadek wartości eksportu do głównego do niedawna partnera polskiego przemysłu obronnego – Indii, a także

spadek poziomu obrotów na rynkach Azji Południowo-Wschodniej.

Tabela nr 8 przedstawia zbiorcze dane o aktywności polskich firm w dziedzinie pośrednictwa w handlu bronią w 2011 roku, opracowane na podstawie bazy danych o wydanych zezwoleniach na świadczenie tego typu usług.

Tab. 8. Zestawienie zezwoleń na pośrednictwo w handlu bronią wydanych w 2011 r.

Kraj docelowy	Liczba licencji	Wartość wg licencji	Kategoria ML	Kraj pochodzenia towaru
Egipt	1	293 782 EUR	ML3	Bułgaria
Indie	1	2 888 700 EUR	ML1	Ukraina
Litwa	1	6 100 EUR	ML7	USA
Malezja	1	1 427 272 EUR	ML19	Niemcy

9.2. Dane o transferach sprzętu bojowego

Tabela nr 9 prezentuje dane o rzeczywistym eksporcie i transferach sprzętu objętego siedmioma

kategoriami rejestru ONZ, opracowane na podstawie danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Finansów (służb celnych).

Tab. 9. Polski eksport uzbrojenia w 2011 r. wg kategorii Rejestru uzbrojenia konwencjonalnego ONZ

Kategoria	Kraj importera	Ilość	Opis produktu	Uwagi
I. czołgi				
II. bojowe pojazdy opancerzone	Niemcy Republika Czeska Wielka Brytania	4 2 2		
III. wielkokalibrowe systemy artyleryjskie	–	–		
IV. samoloty bojowe	Łotwa	1		
V. śmigłowce szturmowe	USA Meksyk Arabia Saudyjska	7 1 3		
VI. okręty wojenne	–	–		
VII. rakiety i wyrzutnie				

9.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej

Tabele nr 10 i 11 prezentują zestawienie danych o transferach broni strzeleckiej i lekkiej zebrane

i opracowane na podstawie informacji Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tab. 10. Eksport broni strzeleckiej w 2011 r.

BROŃ STRZELECKA		Kraj przeznaczenia	Ilość	Typ, rodzaj	Uwagi
1.	rewolwery i pistolety samopowtarzalne	USA	13759		
		Austria	522		
		Izrael	2 220		
		Wielka Brytania	200		
		Afganistan	1594		
2.	karabiny i karabinki	Kanada	26		
		USA	4		
		Republika Czeska	172		
		Arabia Saudyjska	5		
		Włochy	2		
		Austria	1290		
		Wielka Brytania	31		
		Afganistan	2437		
3.	pistolety maszynowe	USA	25 001		
		Austria	1500		
		Republika Czeska	520		
4.	karabiny szturmowe	USA	7201		
		Austria	643		
		Irak	9800		
		Republika Czeska	183		
5.	lekkie karabiny maszynowe	Austria	200		
		Słowacja	80		
		Republika Czeska	380		
		Afganistan	45		

Tab. 11. Eksport broni lekkiej w 2011 r.

BROŃ LEKKA		Kraj przeznaczenia	Ilość	Typ, rodzaj	Uwagi
1.	ciężkie karabiny maszynowe	Republika Czeska	52		
		Afganistan	20		
2.	ręczne granatniki podwieszane i nasadkowe	USA	136		
		Republika Czeska	783		
		Wielka Brytania	80		
		Afganistan	222		
3.	przenośne działa przeciwpancerne				
4.	działa bezodrzutowe	Republika Czeska	21		
5.	przenośne wyrzutnie rakiet przeciw-pancernych i systemy rakietowe	Republika Czeska	245		
		Afganistan	639		
6.	moździerze kalibru ponad 75 mm	Afganistan	8		

10. Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą

Sprzedaż sprzętu wojskowego za granicę ze swej natury wpływa na kształtowanie relacji międzynarodowych, stąd jest ważnym elementem polityki zagranicznej. Odbiorcami polskiego uzbrojenia są z reguły ministerstwa lub agencje rządowe, dlatego uznaje się, że współpraca w tej dziedzinie jest zarazem potwierdzeniem dobrych relacji politycznych, opartych na zaufaniu i wspólnocie interesów bezpieczeństwa. Działania administracji rządowej, w tym Ministerstwa Spraw Zagranicznych, koncentrują się właśnie na sferze kontaktów oficjalnych – poprzez spotkania wysokiego szczebla i pracę naszych przedstawicielstw dyplomatycznych polska oferta obronna może być lepiej promowana wśród osób bezpośrednio odpowiedzialnych za kształt i potencjał sił zbrojnych. Wspieranie przemysłu obronnego obejmuje także współpracę produkcyjno-badawczą. Rozciąga się ponadto na ochronę interesów tegoż sektora w obrębie organizacji lub porozumień politycznych zajmujących się międzynarodowym obrotem strategicznym.

Światowy kryzys finansowy, który wpłynął także na trudną sytuację przemysłu obronnego w Polsce, wymuszając oszczędności w wydatkach Ministerstwa Obrony Narodowej na zamówienia u krajowych dostawców, ukazał, jak istotnym celem dla przedsiębiorstw sektora obronnego jest zwiększenie wolumenu eksportu. Ministerstwo Spraw Zagranicznych – podobnie jak inne resorty administracji rządowej – podejmuje działania wspierające polski przemysł obronny w jego wysiłkach na rzecz skuteczniejszej promocji na światowych rynkach. Stanowią one uzupełnienie działań stricte marketingowych podejmowanych przez polskich przedsiębiorców. W przypadku MSZ polegają one m.in. na:

- inicjowaniu wizyt międzypaństwowych w celu wspierania kontaktów handlowych;
  - analizowaniu uwarunkowań wewnętrznych mających istotne znaczenie dla postrzegania polskiej oferty;
  - uczestnictwie w instytucjonalnych formach współpracy dwustronnej (grupy robocze, komisje);
  - ochronie interesów polskiego przemysłu na forach międzynarodowych;
  - udziale w spotkaniach i konferencjach w ramach imprez wystawienniczych.
- Szczególnie cenna jest możliwość wykorzystania w tej dziedzinie potencjału oferowanego przez rozbudowaną sieć przedstawicielstw dyplomatycznych. Do zadań polskich dyplomatów należą:
- analizowanie miejscowych rynków;
  - działania wspierające i promujące konkretne projekty (w tym udział w imprezach wystawienniczych);
  - oprawa protokolarna i medialna wydarzeń związanych z promocją uzbrojenia i sprzętu wojskowego;
  - ocena skuteczności działań polskich przedsiębiorców;
  - formułowanie propozycji dotyczących dodatkowych działań podejmowanych z kraju, mających na celu skuteczniejsze wspieranie polskiej oferty.

Zadania związane z promocją polskiego uzbrojenia i sprzętu wojskowego są planowane i realizowane zgodnie ze zobowiązaniami prawnymi i politycznymi Rzeczypospolitej Polskiej. Ich głównym celem jest utrwalanie wizerunku Polski jako producenta nowoczesnego uzbrojenia oraz partnera wiarygodnego i bezstronnego – działającego z poszanowaniem międzynarodowych zobowiązań w dziedzinie kontroli eksportu.

Wychodzimy z założenia, że wiarygodność Polski jako członka międzynarodowego systemu kontroli eksportu wpływa na atrakcyjność polskich podmiotów gospodarczych na światowym rynku obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym. Tylko utrzymanie wysokich standardów w sferze kontroli eksportu gwarantuje ich

uczestnictwo w najbardziej zaawansowanych formach współpracy kooperacyjnej oraz możliwość pozyskiwania nowoczesnych technologii. Będzie to także w przyszłości wspólnym celem i zadaniem administracji rządowej oraz polskiego przemysłu obronnego.

USTAWA
z dnia 29 listopada 2000 r.
o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym
dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju
i bezpieczeństwa

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa reguluje zasady obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zasady kontroli i ewidencji tego obrotu oraz odpowiedzialności za niezgodny z prawem obrót tymi towarami, technologiami i usługami.

Art. 1a.

Ustawa służy wykonaniu postanowień zawartych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1334/2000 z dnia 22 czerwca 2000 r. ustanawiającym wspólnotowy system kontroli eksportu produktów i technologii podwójnego zastosowania (Dz.Urz. WE L 159 z 30.06.2000), ostatnio zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 149/2003 (Dz.Urz. UE L 30 z 05.02.2003).

Art. 2.

Obrót z zagranicą, o którym mowa w art. 3 pkt 8, jest zabroniony z mocy prawa, jeżeli nie zostały spełnione warunki i ograniczenia określone w rozporządzeniu nr 1334/2000, w niniejszej ustawie, przepisach innych ustaw oraz w umowach i innych zobowiązaniach międzynarodowych.

Art. 3.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) towar podwójnego zastosowania – towary podwójnego zastosowania w rozumieniu art. 2 lit. A rozporządzenia nr 1334/2000;
- 2) uzbrojenie – broń, amunicję, materiały wybuchowe, wyroby, ich części i technologie, określone w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 5;
- 3) towar o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zwany dalej „towarem o znaczeniu Strategicznym” – towar podwójnego zastosowania oraz uzbrojenie;
- 4a) Wspólnotowy Kodeks Celny – rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.Urz. WE L 302 z 19.10.1992), ostatnio zmienione aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L 236 z 23.09.2003);
- 4b) obszar celny Wspólnoty – obszar celny w rozumieniu art. 3 Wspólnotowego Kodeksu Celnego;
- 4c) kraj trzeci – państwo, którego terytorium znajduje się poza obszarem celnym Wspólnoty;
- 5) eksport – eksport w rozumieniu art. 2 lit. B rozporządzenia nr 1334/2000;
- 5a) usługa pośrednictwa – działania prowadzone przez osoby fizyczne lub prawne, polegające na:
  - a) negocjowaniu, doradztwie handlowym oraz pomocy w zawieraniu umów oraz uczestnictwie w jakiegokolwiek formie w czynnościach związanych z eksportem, importem, tranzytem lub zawarciem umowy leasingu, darowizny, pożyczki, użyczenia oraz wniesieniem aportu do spółki, które mogą dotyczyć w szczególności transferu towarów o znaczeniu strategicznym z jednego państwa do innego państwa,
  - b) zakupie, sprzedaży lub organizacji transferu towarów o znaczeniu strategicznym, a w szczególności spedycji, z jednego państwa do innego państwa;
- 5b) pomoc techniczna – jakiegokolwiek wsparcie techniczne, związane z naprawami, rozwojem, wytwarzaniem, testowaniem, utrzymaniem lub innymi usługami technicznymi dotyczącymi towarów o znaczeniu

strategicznym, które może przyjąć formy udzielania instrukcji, szkolenia, przekazywania wiedzy roboczej lub usług konsultingowych;

- 6) import:
  - a) wprowadzanie towarów o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) przekazywanie z kraju trzeciego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za pomocą mediów elektronicznych, faksu lub telefonu oprogramowania oraz wszelkiego rodzaju informacji naukowych lub dokumentacji technicznych oraz dokumentacji dotyczącej technologii produkcji towarów wymienionych w pkt 1 i 2, pod warunkiem że poprzez takie przekazanie osiągnie się rezultat porównywalny z takim, jaki można otrzymać, mając bezpośredni dostęp do tych informacji i dokumentacji, a przekazane za pomocą mediów elektronicznych, faksu lub telefonu oprogramowanie lub informacje znajdują potwierdzenie w odpowiednim dokumencie;
- 7) tranzyt – procedurę tranzytu, określoną w art. 91 Wspólnotowego Kodeksu Celnego;
- 8) obrót:
  - a) eksport,
  - b) usługę pośrednictwa,
  - c) pomoc techniczną,
  - d) import,
  - e) tranzyt;
- 9) organ kontroli obrotu – ministra właściwego do spraw gospodarki;
- 10) organy opiniujące – ministra właściwego do spraw zagranicznych, Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;
- 11) organ monitorujący import – Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Art. 4.

Przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni i amunicji przez osoby fizyczne, na potrzeby inne niż handlowe i przemysłowe, regulują odrębne przepisy.

Art. 5.

Do spraw uregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Rozdział 2

Zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym

Art. 6.

1. Obrót towarami podwójnego zastosowania może być dokonywany wyłącznie na podstawie zezwolenia na eksport, na wykonywanie usług pośrednictwa, a także na świadczenie pomocy technicznej i w zakresie określonym w tym zezwoleniu.
2. Obrót uzbrojeniem może być dokonywany wyłącznie na podstawie zezwolenia na eksport, import, tranzyt i na wykonywanie usług pośrednictwa, a także na świadczenie pomocy technicznej i w zakresie określonym w tym zezwoleniu.
3. Import na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów podwójnego zastosowania nie wymaga uzyskania zezwolenia.
4. Wykazy towarów podwójnego zastosowania, na obrót którymi wymagane jest zezwolenie, określa rozporządzenie nr 1334/2000.
5. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych i Ministrem Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz uzbrojenia, na obrót którym jest wymagane zezwolenie, uwzględniając przy jego sporządzaniu wykazy międzynarodowe.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, listę krajów, do których eksport towarów o znaczeniu strategicznym jest zakazany lub ograniczony, uwzględniając:
  - 1) potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów i porozumień międzynarodowych oraz z zo-

bowiązań sojuszniczych, w tym dotyczących nierozprzestrzeniania i kontroli towarów o znaczeniu strategicznym.

7. Osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana wystąpić z wnioskiem o wydanie zezwolenia na eksport towarów nieznajdujących się w wykazach, o których mowa w ust. 4 i 5, jeśli wie lub została poinformowana, że eksportowane towary zostaną lub mogą zostać wykorzystane w całości lub w części do celów lub w okolicznościach, o których mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 7.

1. Na eksport towarów podwójnego zastosowania, wykonywanie usług pośrednictwa oraz świadczenie pomocy technicznej w zakresie tych towarów wydaje się zezwolenia indywidualne, generalne i globalne, określone w rozporządzeniu nr 1334/2000.
2. Na eksport, import i tranzyt uzbrojenia wydaje się wyłącznie zezwolenia indywidualne, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, wykaz części zamiennych uzbrojenia, których eksport będzie dokonywany na podstawie zezwoleń globalnych, mając na uwadze wielkość i kierunki dostaw.
4. Na wykonywanie usług pośrednictwa oraz na świadczenie pomocy technicznej w zakresie uzbrojenia wydaje się zezwolenia indywidualne, generalne i globalne.

Art. 8.

1. Minister właściwy do spraw gospodarki wydaje zezwolenia generalne w drodze rozporządzenia.
2. Z zezwolenia generalnego może skorzystać osoba fizyczna lub prawna, która udokumentuje stosowanie przez okres co najmniej 3 lat wewnętrznego systemu kontroli i zarządzania obrotem, o którym mowa w art. 10 ust. 2, oraz złoży organowi kontroli obrotu oświadczenie o terminie i zamiarze rozpoczęcia obrotu towarami i usługami, o których mowa w art. 7 ust. 1, wyszczególnionymi w zezwoleniu generalnym.
3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki określa w szczególności:
  - 1) kraj lub kraje, których dotyczy zezwolenie generalne;
  - 2) towar lub towary, których dotyczy zezwolenie generalne;
  - 3) szczegółowe warunki, na jakich dokonywany może być obrót towarami.
4. Ze wspólnotowego zezwolenia generalnego, określonego w załączniku II do rozporządzenia nr 1334/2000, może skorzystać osoba fizyczna lub prawna, która spełnia warunki określone w ust. 2.

Art. 9.

1. Zezwolenia indywidualne lub globalne wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub prawnej.
2. Organem właściwym do wydania zezwolenia indywidualnego lub globalnego jest organ kontroli obrotu.
3. Wniosek o wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego powinien zawierać:
  - 1) oznaczenie osoby fizycznej lub prawnej, określenie jej siedziby i adresu;
  - 2) numer w rejestrze przedsiębiorców, o których mowa w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209, z późn. zm.);
  - 3) określenie rodzaju i zakresu wykonywanej przez osobę fizyczną lub osobę prawną działalności gospodarczej;
  - 4) oznaczenie eksportera lub importera, określenie ich siedziby i adresu;
  - 5) oznaczenie producenta i końcowego użytkownika, określenie ich siedziby i adresu;
  - 6) określenie towarów o znaczeniu strategicznym, usług pośrednictwa lub pomocy technicznej, które będą przedmiotem obrotu z zagranicą, ich opis, określenie ich wartości i ilości;
  - 7) informację o sposobie wykorzystania towarów o znaczeniu strategicznym przez końcowego użytkownika;
  - 8) określenie kraju końcowego przeznaczenia;
  - 9) oświadczenie, że osoba fizyczna lub prawna podejmie niezbędne działania, aby towary, o których mowa we wniosku, dotarły do końcowego użytkownika, i poinformuje zagranicznego importera, że zmiana sposobu wykorzystania lub końcowego użytkownika wymaga uprzedniej zgody polskiego organu kontroli obrotu.
4. Do wniosku o wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego na obrót towarami o znaczeniu strategicznym osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana dołączyć:
  - 1) oświadczenie, że w obrocie nie występują okoliczności, o których mowa w art. 10 ust. 1;

- 2) kopię koncesji na wykonywanie działalności w zakresie obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologiami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o której mowa w ustawie z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz.U. Nr 67, poz. 679, z późn. zm.);
  - 3) projekt umowy dotyczącej obrotu;
  - 4) kopię certyfikatu, o którym mowa w art. 11 ust. 4;
  - 5) certyfikat importowy lub oświadczenie końcowego użytkownika w przypadku eksportu.
5. Do dokumentu sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski sporządzone przez tłumacza przysięgłego.
6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) wzory wniosków o wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego na eksport towarów o znaczeniu strategicznym oraz na wykonywanie usług pośrednictwa oraz na świadczenie pomocy technicznej, a także na import i tranzyt uzbrojenia,
  - 2) wzory zezwoleń indywidualnych lub globalnych na eksport, import i tranzyt uzbrojenia lub części zamiennych uzbrojenia oraz na wykonywanie usług pośrednictwa i na świadczenie pomocy technicznej w zakresie towarów o znaczeniu strategicznym – mając na uwadze rodzaje towarów oraz formy obrotu.
7. Wzory zezwoleń indywidualnych lub globalnych na eksport towarów podwójnego zastosowania określa rozporządzenie nr 1334/2000.

Art. 10.

1. Osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana, przed złożeniem wniosku o wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego, upewnić się w szczególności, czy:
  - 1) końcowy użytkownik ma zamiar wykorzystać uzbrojenie do łamania lub tłumienia praw człowieka i podstawowych swobód;
  - 2) dostawa uzbrojenia będzie stanowić zagrożenie dla pokoju lub w inny sposób przyczyni się do zakłócenia stabilizacji w regionie;
  - 3) kraj końcowego przeznaczenia popiera, ułatwia lub zachęca do terroryzmu lub przestępczości międzynarodowej;
  - 4) uzbrojenie może być użyte w innym celu niż do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb obrony i bezpieczeństwa państwa odbiorcy.
2. W celu realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1, osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana utworzyć i stosować wewnętrzny system kontroli i zarządzania obrotem towarami o znaczeniu strategicznym, zwany dalej „wewnętrznym systemem kontroli”.
3. W przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna, przy zachowaniu najwyższej staranności, nie jest w stanie ustalić, czy nie występują okoliczności, o których mowa w ust. 1, może zwrócić się do organu kontroli obrotu o wiążące wyjaśnienie w tej sprawie. Organ kontroli obrotu jest obowiązany udzielić wiążącego wyjaśnienia w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przedłużony do 6 miesięcy.

Art. 11.

1. W ramach wewnętrznego systemu kontroli winny być określone w szczególności zadania organów przedsiębiorstwa, podstawowe zadania na stanowiskach pracy w zakresie kontroli i zarządzania obrotem, sposób współpracy osoby fizycznej lub prawnej z administracją rządową w tym zakresie, zasady doboru pracowników, archiwizacji danych, szkolenia, kontroli wewnętrznej, realizacji zamówień.
2. Wewnętrzny system kontroli podlega certyfikacji zgodności z wymaganiami międzynarodowych norm serii ISO 9000 i zasadami określonymi w ust. 1.
3. Certyfikację, o której mowa w ust. 2, przeprowadzają upoważnione jednostki kontrolujące posiadające akredytację w ramach krajowego systemu akredytacji utworzonego na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 2000 r. o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 489).
4. Certyfikat zgodności z wymaganiami, o których mowa w ust. 1, wydają jednostki, o których mowa w ust. 3.
5. Certyfikat, o którym mowa w ust. 4, jest ważny przez okres 3 lat.
6. W okresie ważności certyfikatu upoważnione jednostki kontrolujące przeprowadzają co najmniej 5 kontroli zgodności funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli i zarządzania obrotem z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 i 2.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do prowadzenia certyfikacji i kontroli systemu kontroli i zarządzania obrotem, spośród jednostek akredytowanych w krajowym systemie akredytacji.

Art. 12.

1. Organ kontroli obrotu, po zasięgnięciu opinii organów opiniujących, wydaje zezwolenie indywidualne lub globalne po stwierdzeniu, że zostały spełnione wymagane prawem warunki do ich wydania.
2. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego następuje w drodze decyzji administracyjnej.
3. Organy opiniujące, przygotowując opinię, o której mowa w ust. 1, mają prawo żądać od osoby fizycznej lub prawnej udzielenia informacji umożliwiających sprawdzenie danych zawartych we wniosku o udzielenie zezwolenia indywidualnego lub globalnego.
4. Przed wydaniem decyzji w sprawie wydania zezwolenia indywidualnego lub globalnego organ kontroli obrotu:
  - 1) wzywa osobę fizyczną lub prawną do uzupełnienia, w wyznaczonym terminie, wniosku lub brakującej dokumentacji poświadczającej, że zostały spełnione wymagane prawem warunki do dokonania obrotu towarami o znaczeniu strategicznym;
  - 2) może dokonać sprawdzenia informacji podanych przez osobę fizyczną lub prawną we wniosku.
5. Do kontroli, o której mowa w ust. 4 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 29 ust. 4 oraz art. 30 ust. 1 i 2.
6. Osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana zgłaszać organowi kontroli obrotu wszelkie zmiany dotyczące danych zawartych we wniosku, w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Art. 13.

W przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna wie lub ma uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że towary o znaczeniu strategicznym zostały lub mogą zostać w całości lub części wykorzystane do celów lub w okolicznościach, o których mowa w art. 10 ust. 1, jest obowiązana podjąć wszelkie możliwe czynności dla ustalenia faktycznego wykorzystania tych towarów oraz zawiadomić o tym organ kontroli obrotu.

Art. 14.

1. Zezwolenie indywidualne lub globalne oraz uprawnienia z nich wynikające są niezbywalne.
2. Zezwolenia indywidualne lub globalne na obrót towarami o znaczeniu strategicznym są dokumentami mającymi znaczenie dla kontroli celnej.
3. Oryginał zezwolenia indywidualnego lub globalnego dołącza się do zgłoszenia celnego lub do wniosku o nadanie przeznaczenia celnego.
4. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego na obrót może być uzależnione od spełnienia dodatkowych wymagań i warunków określonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a w szczególności od złożenia przez zagranicznego końcowego użytkownika oświadczenia o zastosowaniu towaru o znaczeniu strategicznym lub przedłożenia międzynarodowego certyfikatu importowego.
5. W zezwoleniu indywidualnym lub globalnym określa się termin jego ważności, nie dłuższy jednak niż rok.
6. Za wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego nie pobiera się opłaty.

Art. 15.

1. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia na obrót, jeżeli:
  - 1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) wymagają tego zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów i porozumień międzynarodowych oraz z zobowiązań sojuszniczych, w tym dotyczących nierozprzestrzeniania i kontroli towarów o znaczeniu strategicznym;
  - 3) osoba fizyczna lub prawna nie daje rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu.
2. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym, jeżeli towary te mogą być w całości lub w części wykorzystane do nielegalnego lub sprzecznego z interesem Rzeczypospolitej Polskiej wdrażania, produkcji, eksploatacji, obsługi, konserwacji, przechowywania, wykrywania, identyfikacji lub rozprzestrzeniania broni masowego rażenia, a w szczególności broni chemicznej, biologicznej lub jądrowej, a także wdrażania, produkcji, utrzymania, magazynowania środków zdolnych do przenoszenia takiej broni.

Art. 16.

Organ kontroli obrotu może odmówić, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub globalnego, jeśli:

- 1) istnieje ryzyko zmiany końcowego użycia lub miejsca przeznaczenia towarów o znaczeniu strategicznym;
- 2) osoba fizyczna lub prawna naruszyła przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Art. 17.

1. Organ kontroli obrotu, po zasięgnięciu opinii organów opiniujących, może, w drodze decyzji administracyjnej, cofnąć lub zmienić zezwolenie indywidualne lub globalne, jeżeli:
  - 1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) jest to niezbędne dla wykonania zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z umów i porozumień międzynarodowych oraz z zobowiązań sojuszniczych, w tym dotyczących nierozprzestrzeniania i kontroli towarów o znaczeniu strategicznym;
  - 3) istnieje ryzyko zmiany końcowego użycia lub miejsca przeznaczenia towarów o znaczeniu strategicznym;
  - 4) osoba fizyczna lub prawna dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu;
  - 5) osoba fizyczna lub prawna w sposób zawiniony utraciła rękojmię zgodnego z prawem prowadzenia obrotu.
2. Cofnięcie lub zmiana zezwolenia indywidualnego lub globalnego z przyczyn leżących po stronie osoby fizycznej lub prawnej następuje bez odszkodowania.

Art. 18.

Osoba fizyczna lub prawna, której cofnięto zezwolenie indywidualne lub globalne z przyczyn, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, może ponownie wystąpić z wnioskiem o wydanie zezwolenia nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia stała się ostateczna.

Art. 19.

1. Tranzyt niekrajowego towaru podwójnego zastosowania, którego przemieszczanie ma się zakończyć poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga pozwolenia wydanego przez naczelnika granicznego urzędu celnego.
2. Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na wniosek przewoźnika.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2, oraz wzór pozwolenia na tranzyt towarów podwójnego zastosowania.
4. Wzór wniosku i wzór pozwolenia, o których mowa w ust. 3, powinny zawierać w szczególności: numer licencji eksportowej, kraj pochodzenia towaru, nazwę przewoźnika, numer listu przewozowego, nazwę eksportera i jego adres, nazwę odbiorcy i jego adres, nazwę i pełny opis towaru lub technologii, numer kontrolny, ilość i wartość, nazwę przejścia granicznego, przez które towar będzie wwieziony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oświadczenie przewoźnika, że towary objęte międzynarodową kontrolą będą przewiezione przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie licencji eksportowej z kraju eksportera do wskazanego odbiorcy w stanie, w jakim wwieziono je na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20.

1. Eksport, import lub tranzyt towarów o znaczeniu strategicznym może odbywać się wyłącznie w wyznaczonych urzędach celnych.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, urzędy celne, o których mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie właściwej kontroli eksportu, importu i tranzytu towarów o znaczeniu strategicznym.

Art. 21.

1. Tworzy się rejestr udzielonych zezwoleń indywidualnych lub globalnych oraz osób fizycznych lub prawnych, które spełniły warunki, o których mowa w art. 8 ust. 2, zwany dalej „rejestrem”.
2. Rejestr prowadzi organ kontroli obrotu.
3. Wpisu zezwolenia indywidualnego lub globalnego do rejestru dokonuje się niezwłocznie po udzieleniu danego zezwolenia. Wpisu osoby fizycznej lub prawnej dokonuje się niezwłocznie po złożeniu przez nią oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 2.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, uwzględniając w szczególności rodzaje udzielonych zezwoleń oraz ilość i wartość towarów o znaczeniu strategicznym objętych zezwoleniem.

Rozdział 2a

Monitorowanie importu towarów podwójnego zastosowania wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji

Art. 21a.

1. Import na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji towarów podwójnego zastosowania, określonych w ust. 2, podlega monitorowaniu przez organ monitorujący import, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.
2. Wykaz towarów podwójnego zastosowania określa część 1 „Telekomunikacja” 5A001a i 5A001b4 oraz część 2 „Ochrona informacji” kategorii 5 załącznika I do rozporządzenia nr 149/2003 zmieniającego rozporządzenie nr 1334/2000.

Art. 21b.

1. Osoba fizyczna lub prawna może dokonać importu towaru podwójnego zastosowania, określonego w wykazie, o którym mowa w art. 21a ust. 2, po pisemnym zgłoszeniu organowi monitorującemu import zamiaru dokonania importu tego towaru na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, powinno być doręczone organowi monitorującemu import nie później niż na 14 dni przed dniem zamierzonego importu.

Art. 21c.

1. Zgłoszenie zamiaru dokonania importu, o którym mowa w art. 21b ust. 1, powinno zawierać następujące dane:
  - 1) oznaczenie osoby fizycznej lub prawnej, określenie jej siedziby i adresu;
  - 2) oznaczenie importera, określenie jego siedziby i adresu;
  - 3) oznaczenie producenta i końcowego użytkownika, określenie ich siedziby i adresu;
  - 4) określenie towaru, który będzie przedmiotem importu, jego opis, określenie ilości i wartości;
  - 5) informację o sposobie wykorzystania towaru przez końcowego użytkownika;
  - 6) określenie kraju końcowego przeznaczenia;
  - 7) oświadczenie, że osoba fizyczna lub prawna podejmie niezbędne działania, aby towar, o którym mowa w zgłoszeniu, dotarł do końcowego użytkownika.
2. Osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana zgłaszać organowi monitorującemu import każdą zmianę danych, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej powstania.
3. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 2, osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana dołączyć w przypadku importu towarów i technologii związanych z ochroną informacji niejawnych kopię koncesji na wykonywanie działalności w zakresie obrotu towarami i technologiami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o której mowa w ustawie z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o ile jest wymagana.
4. W przypadku braków formalnych zgłoszenia organ monitorujący import wzywa zgłaszającego do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.
5. Termin, o którym mowa w ust. 4, może zostać przedłużony na uzasadniony wniosek zgłaszającego złożony przed upływem tego terminu.
6. Nieuzupełnienie zgłoszenia w wyznaczonym terminie powoduje nieprzyjęcie zgłoszenia.
7. Do dokumentu sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski.
8. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór zgłoszenia zamiaru dokonania importu towaru podwójnego zastosowania, mając na względzie rodzaje towarów podlegających importowi.

Art. 21d.

Organ monitorujący import informuje Szefa Agencji Wywiadu o dokonaniu importu urządzeń kryptograficznych, przekazując informację o importerze oraz rodzaju importowanych urządzeń.

Rozdział 3

Certyfikat importowy i oświadczenie końcowego użytkownika

Art. 22.

1. W przypadku gdy właściwe władze kraju zagranicznego eksportera tego wymagają, organ kontroli obrotu, na wniosek osoby fizycznej lub prawnej, może wydać certyfikat importowy lub potwierdzić oświadczenie końcowego użytkownika.
2. Do wniosku o wydanie certyfikatu importowego lub potwierdzenia oświadczenia końcowego użytkownika stosuje się przepisy art. 9 ust. 3–5.
3. Certyfikat importowy oraz oświadczenie końcowego użytkownika są dokumentami przeznaczonymi do okazania właściwym władzom poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i zaświadczać o wiarygodności importera i o objęciu kontrolą przez właściwe organy Rzeczypospolitej Polskiej transakcji w zakresie importu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym.
6. Organ kontroli obrotu może odmówić wydania certyfikatu importowego lub odmówić potwierdzenia oświadczenia końcowego użytkownika, jeżeli nie jest możliwe potwierdzenie faktów, o których mowa w ust. 3, z powodu braku rękopisów zgodnego z prawem prowadzenia obrotu towarami o znaczeniu strategicznym lub niestosowania przez osobę fizyczną lub prawną wewnętrznego systemu kontroli.
7. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu importowego.
8. Wzór certyfikatu, o którym mowa w ust. 7, powinien zawierać w szczególności: nazwę importera, nazwę eksportera, ich siedziby i adresy, nazwę i opis towaru o znaczeniu strategicznym, numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym oraz oświadczenie, że importer:
  - 1) zobowiązał się, iż wprowadzi wymienione w certyfikacie towary na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i niezwłocznie powiadomi organ kontroli obrotu o wszelkich zmianach w warunkach kontraktu;
  - 2) złożył oświadczenie, iż jest świadomy, że reeksport, zmiana końcowego użytkownika lub deklarowanego końcowego wykorzystania towaru wymagają uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;
  - 3) w uzgodnieniu z końcowym użytkownikiem zobowiązał się do umożliwienia przeprowadzenia przez organ kontroli obrotu, przy ewentualnym udziale przedstawicieli władz kraju eksportera, kontroli zgodności wykorzystania towarów z warunkami zezwolenia w miejscu ich wykorzystania w całym okresie pozostawania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 23.

1. Dla potrzeb eksportu towarów o znaczeniu strategicznym organ kontroli obrotu żąda od osoby fizycznej lub prawnej dostarczenia certyfikatu importowego lub oświadczenia końcowego użytkownika potwierdzonego przez właściwe władze kraju zagranicznego importera.
2. Oświadczenie końcowego użytkownika jest wystawiane przez zagranicznego końcowego użytkownika i zawiera treść wymaganą przez organ kontroli obrotu.
3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, powinno być także poświadczane przez zagranicznego importera i właściwe władze kraju końcowego przeznaczenia.
4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać w szczególności:
  - 1) określenie kraju końcowego przeznaczenia;
  - 2) nazwę i adres zagranicznego użytkownika końcowego;
  - 3) określenie towaru o znaczeniu strategicznym, jego opis, ilość i wartość;
  - 4) opis ostatecznego zastosowania towaru o znaczeniu strategicznym;
  - 5) wskazanie pośrednich odbiorców i nabywców;
  - 6) zobowiązanie do nieprzekazywania towaru o znaczeniu strategicznym żadnemu innemu odbiorcy bez uprzedniej zgody organu kontroli obrotu.

Art. 24.

1. Osoba fizyczna lub prawna, która otrzymała certyfikat importowy, jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia zwolnienia towaru o znaczeniu strategicznym, wystąpić do naczelnika urzędu celnego właściwego ze względu na siedzibę ostatecznego użytkownika tego towaru z wnioskiem o wydanie certyfikatu weryfikacji dostawy stwierdzającego, że towar objęty tym certyfikatem został przez osobę fizyczną lub prawną faktycznie i w sposób zgodny z przepisami prawa wprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Do wydania certyfikatu weryfikacji dostawy stosuje się odpowiednio przepisy działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Osoba fizyczna lub prawna jest obowiązana zwrócić urzędowi celnemu koszty poniesione przez ten urząd w toku postępowania w sprawie wydania certyfikatu weryfikacji dostawy.
4. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu weryfikacji dostawy oraz sposób ewidencjonowania wydanych certyfikatów.
5. Wzór certyfikatu weryfikacji dostawy powinien zawierać w szczególności: nazwę importera, nazwę eksportera, ich siedziby i adresy, nazwę i opis towaru lub technologii, numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru lub technologii, numer SAD, numer konosamentu, listu przewozowego lub innego dokumentu potwierdzającego przywóz towarów lub technologii oraz potwierdzenie, że importer przedłożył wiarygodne dowody dokonania dostawy i wprowadził wymienione w certyfikacie towary lub technologie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
6. W przypadku eksportu towarów o znaczeniu strategicznym organ kontroli obrotu może żądać od osoby fizycznej lub prawnej dostarczenia certyfikatu weryfikacji dostawy, wydawanego przez właściwe władze kraju importera.

Rozdział 4

Ewidencja obrotu towarami o znaczeniu strategicznym oraz informacja dotycząca tego obrotu

Art. 25.

1. Osoba fizyczna lub prawna dokonująca obrotu towarami o znaczeniu strategicznym jest obowiązana do prowadzenia ewidencji tego obrotu.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 1, mając na względzie warunki, jakim powinien odpowiadać wewnętrzny system kontroli.

Art. 26.

1. Osoba fizyczna lub prawna dokonująca obrotu w ramach zezwoleń generalnych jest obowiązana przekazać organowi kontroli obrotu, co najmniej raz na 6 miesięcy, informację o realizacji tego obrotu.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji, o których mowa w ust. 1, obejmujący w szczególności: ilość i wartość towarów, określenie kraju, z którym prowadzony jest obrót, nazwę importera, eksportera, ich siedziby i adresy, wskazanie pośrednich odbiorców i nabywców.

Art. 27.

Na wniosek organów opiniujących organ kontroli obrotu przekazuje tym organom informacje o realizacji obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Rozdział 5

Kontrola obrotu

Art. 28.

1. Obrót podlega kontroli.
2. Kontrola obejmuje w szczególności:
  - 1) przestrzeganie zgodności obrotu z zezwoleniem, w tym weryfikację transakcji po jej dokonaniu;
  - 2) działanie wewnętrznego systemu kontroli;
  - 3) prawidłowość prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 25.
3. Kontrolę przeprowadza organ kontroli obrotu przy współdziałaniu organów, o których mowa w art. 29 ust. 2.
4. Organ kontroli obrotu może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli do innego właściwego państwowego organu kontrolnego.

Art. 29.

1. Do prowadzenia kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, organ kontroli obrotu może powołać zespół kontrolny, zwany dalej „zespołem”.
2. Na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki minister właściwy do spraw zagranicznych, Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw finansów publicznych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu oraz Prezes Państwowej Agencji Atomistyki delegują do prac w zespole funkcjonariuszy, żołnierzy lub pracowników podległych albo nadzorowanych jednostek organizacyjnych. W skład zespołu minister właściwy do spraw gospodarki może także powołać biegłych i ekspertów, za ich zgodą.
3. Organ kontroli obrotu, powołując zespół, wyznacza jego kierownika, który koordynuje przebieg czynności kontrolnych oraz sporządza protokół pokontrolny.
4. Czynności kontrolne są wykonywane na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez organ kontroli obrotu.
5. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Wzór upoważnienia powinien zawierać w szczególności: wskazanie osoby, rodzaj i numer dokumentu tożsamości, datę ważności upoważnienia oraz informację, że na żądanie posiadacza upoważnienia wykonującego czynności kontrolne kontrolowany jest obowiązany udzielać informacji i okazywać dokumenty.

Art. 30.

1. Członkowie zespołu są uprawnieni w szczególności do:
  - 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest wykonywana przez kontrolowanego działalność, w dniach i godzinach, w których jest ona wykonywana lub powinna być wykonywana;
  - 2) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji oraz udostępnienia danych mających związek z przedmiotem kontroli.
2. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej, a w razie nieobecności tych osób – w obecności przywołanego świadka.
3. Protokół pokontrolny kierownik zespołu przekazuje organowi kontroli obrotu.

Art. 31.

1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w obrocie organ kontroli obrotu wzywa osobę fizyczną lub prawną do przywrócenia stanu zgodnego z niniejszą ustawą w terminie miesiąca od dnia doręczenia wezwania.
2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli obrotu cofa, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenie indywidualne lub globalne. W przypadku zezwoleń generalnych organ kontroli obrotu wydaje decyzję administracyjną zakazującą osobie fizycznej lub prawnej korzystania z zezwolenia. O wydaniu decyzji organ kontroli obrotu informuje organy opiniujące.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, osoba fizyczna lub prawna może otrzymać następne zezwolenie indywidualne lub globalne lub skorzystać z zezwolenia generalnego nie wcześniej niż po upływie 3 lat odpowiednio od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia indywidualnego lub globalnego lub decyzja o zakazie korzystania z zezwolenia generalnego stała się ostateczna.

Art. 32.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.) dotyczące postępowania kontrolnego.

Rozdział 6

Przepisy karne i kary pieniężne

Art. 33.

1. Kto dokonuje obrotu bez zezwolenia lub, chociażby nieumyślnie, wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

2. Jeżeli sprawca, dokonujący obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, działa nieumyślnie i przywrócił stan, o którym mowa w art. 31 ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto dopuszcza do popełnienia czynu określonego w ust. 1 lub 2.
4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1-3 sąd może orzec przepadek towarów o znaczeniu strategicznym lub innych przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia albo pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, w tym środków płatniczych i papierów wartościowych, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.

Art. 34.

Kto nie wypełnia obowiązków lub warunków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub w art. 26 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35.

Kto utrudnia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35a.

Kto nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 21c ust. 2, podlega karze grzywny.

Art. 36.

Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 34, 35 i 35a, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. Nr 106, poz. 1148, z 2003 r. Nr 109, poz. 1031 i Nr 213, poz. 2081 oraz z 2004 r. Nr 128, poz. 1351).

Art. 37.

Osobie prawnej, która dokonuje obrotu bez ważnego zezwolenia, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 200 000 zł.

Art. 37a.

Osobie fizycznej lub prawnej dokonującej importu towarów podwójnego zastosowania bez zgłoszenia zamiaru dokonania importu organowi monitorującemu import organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100 000 zł.

Art. 38.

Osobie prawnej, która dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100 000 zł.

Art. 39.

Osobie prawnej, która nie wypełnia obowiązków lub warunków, o których mowa w art. 24 ust. 1 lub w art. 26 ust. 1, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 50 000 zł.

Art. 40.

1. Kary pieniężnej nie wymierza się, jeżeli od dnia, w którym stwierdzono zaistnienie podstaw odpowiedzialności określonej w art. 37-39, upłynęło 5 lat.
2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

Art. 41.

1. Termin płatności kary pieniężnej wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.
2. Kara pieniężna nieuiszczona w terminie podlega, wraz z odsetkami za zwłokę, przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 42.

W przypadku gdy zapłata wymierzonej kary pieniężnej w terminie określonym w art. 41 ust. 1 znacznie ograniczy lub uniemożliwi dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną lub prawną, organ kontroli obrotu może, na wniosek osoby fizycznej lub prawnej, wydać decyzję administracyjną o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu kary pieniężnej na raty, na okres nie dłuższy niż rok.

Rozdział 7 Zmiany w przepisach obowiązujących

Rozdział 8 Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 51.

Traci moc ustawa z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi (Dz.U. Nr 129, poz. 598, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 157, poz. 1026 oraz z 1999 r. Nr 70, poz. 775 i Nr 83, poz. 931).

Art. 52.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 8 ust. 2, który wchodzi w życie po upływie 3 lat od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 9 ust. 4 pkt 1 i 4 i art. 10 ust. 1, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

**WSPÓLNE STANOWISKO RADY 2008/944/WPZiB
z dnia 8 grudnia 2008 r.
określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych
i sprzętu wojskowego**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 15, a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Państwa członkowskie wyrażają zamiar oparcia się na wspólnych kryteriach uzgodnionych na posiedzeniach Rady Europejskiej w Luksemburgu i Lizbonie w 1991 i 1992 r. oraz na Kodeksie Postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu broni przyjętym przez Radę w 1998 r.
- 2) Państwa członkowskie uznają szczególną odpowiedzialność państw eksportujących technologie wojskowe i sprzęt wojskowy.
- 3) Państwa członkowskie są zdecydowane, aby ustanowić wysokie wspólne standardy, które traktuje się jako minimalne przy zarządzaniu transferem technologii wojskowych i sprzętu wojskowego i jego ograniczaniu przez wszystkie państwa członkowskie, które to standardy służą wzmocnieniu wymiany stosownych informacji, w celu osiągnięcia większej przejrzystości.
- 4) Państwa członkowskie są zdecydowane zapobiegać wywozowi technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, które mogłyby zostać użyte do celów represji wewnętrznych lub agresji międzynarodowej, lub które mogłyby przyczyniać się do niestabilności w regionie.
- 5) Państwa członkowskie zamierzają wzmocnić współpracę oraz wspierać zbieżność działań w zakresie wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB).
- 6) Zastosowano środki uzupełniające przeciwko nielegalnym transferom w postaci programu UE na rzecz zapobiegania i zwalczania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną.
- 7) W dniu 12 lipca 2002 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2002/589/WPZiB w sprawie wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej.
- 8) W dniu 23 czerwca 2003 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko 2003/468/WPZiB w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią.
- 9) Rada Europejska przyjęła w grudniu 2003 r. strategię przeciwko rozpowszechnianiu broni masowego rażenia, a w grudniu 2005 r. strategię zwalczania nielegalnego gromadzenia ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz amunicji do nich oraz nielegalnego handlu nimi, które wiążą się ze zwiększonym wspólnym zainteresowaniem państw członkowskich Unii Europejskiej w skoordynowanym podejściu do kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.
- 10) Program działania ONZ w sprawie zapobiegania, zwalczania i likwidacji nielegalnego handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką we wszystkich jego aspektach został przyjęty w 2001 r.
- 11) Rejestr Broni Konwencjonalnej Organizacji Narodów Zjednoczonych został utworzony w 1992 r.
- 12) Państwa mają prawo do transferu środków do obrony własnej, zgodnie z prawem do samoobrony uznanym przez Kartę NZ.
- 13) Uznaje się pragnienie utrzymania przez państwa członkowskie przemysłu obronnego jako części swojej bazy przemysłowej oraz potencjału obronnego.
- 14) Wzmocnieniu europejskiej obronnej bazy technologicznej i przemysłowej, która przyczynia się do wdrożenia Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, w szczególności Wspólnej Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, powinna towarzyszyć współpraca i zbieżność działań w zakresie technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.
- 15) Państwa członkowskie zamierzają wzmocnić politykę Unii Europejskiej w zakresie kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego poprzez przyjęcie niniejszego wspólnego stanowiska, które uaktualnia i zastępuje Kodeks Postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu broni przyjęty przez Radę dnia 8 czerwca 1998 r.
- 16) W dniu 13 czerwca 2000 r. Rada przyjęła Wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej, który jest regularnie przeglądany z uwzględnieniem w stosownych przypadkach podobnych wykazów krajowych i międzynarodowych.

- 17) Unia musi zapewnić spójność całości swych działań zewnętrznych w ramach swoich stosunków zewnętrznych zgodnie z art. 3 akapit drugi Traktatu; w związku z tym Rada przyjmuje do wiadomości wnioszek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 1334/2000 z dnia 22 czerwca 2000 r. ustanawiającego wspólnotowy system kontroli eksportu produktów i technologii podwójnego zastosowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE STANOWISKO:

Artykuł 1

1. Każde państwo członkowskie ocenia składane w nim wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz towarów znajdujących się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE, o którym mowa w art. 12, rozpatrując indywidualnie każdy przypadek pod względem jego zgodności z kryteriami zawartymi w art. 2.
2. Wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz, o których mowa w ust. 1, obejmują:
  - wnioski o zezwolenie na fizyczny wywóz, w tym takie, które są wydawane do celów licencjonowanej produkcji sprzętu wojskowego w państwach trzecich,
  - wnioski o zezwolenie na pośrednictwo,
  - wnioski o zezwolenie „tranzytowe” lub „przeładunkowe”, — wnioski o zezwolenie na wszelkie niematerialne transfery oprogramowania i technologii środkami takimi jak nośniki elektroniczne, faks lub telefon. Przepisy państw członkowskich określają, w jakich przypadkach w odniesieniu do tych wniosków wymagane jest zezwolenie na wywóz.

Artykuł 2

Kryteria

Kryterium 1: Poszanowanie międzynarodowych zobowiązań państw członkowskich, w szczególności sankcji przyjętych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Unię Europejską, porozumień o nierozprzestrzenianiu i w innych sprawach, jak również innych zobowiązań międzynarodowych.

Odmawia się wydania zezwolenia na wywóz, jeśli udzielenie go byłoby niezgodne między innymi z:

- a) międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich i ich zobowiązaniami do wprowadzania embarga na broń nałożonego przez ONZ, Unię Europejską oraz Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie;
- b) międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich w ramach Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, Konwencji o zakazie broni biologicznej i toksycznej oraz Konwencji o zakazie broni chemicznej;
- c) zobowiązaniami państw członkowskich do niewywożenia wszelkiego rodzaju min przeciwpiechotnych;
- d) zobowiązaniami państw członkowskich w ramach Grupy Australijskiej, Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietowych, Komitetu Zanggera, Grupy Dostawców Sprzętu Jądrowego, Porozumienia z Wassenaar i Haskiego kodeksu postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych.

Kryterium 2: Poszanowanie praw człowieka w państwie końcowego przeznaczenia, jak również poszanowanie przez to państwo międzynarodowego prawa humanitarnego.

- Po ocenie postawy państwa odbiorcy względem stosownych zasad ustanowionych przez międzynarodowe instrumenty praw człowieka, państwa członkowskie:
  - a) odmawiają wydania zezwolenia na wywóz, jeśli istnieje wyraźne ryzyko, że przeznaczone do wywozu technologia wojskowa lub sprzęt wojskowy mogłyby być użyte do represji wewnętrznych;
  - b) zachowują szczególną ostrożność i czujność przy wydawaniu zezwoleń państwom, w których kompetentne organy ONZ, Unii Europejskiej lub Rady Europy stwierdziły poważne pogwałcenia praw człowieka, rozpatrując wnioski indywidualnie i uwzględniając charakter technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego. Do tych celów do technologii lub sprzętu, które mogłyby być użyte do represji wewnętrznych, będą zaliczane między innymi technologie lub sprzęt, co do których istnieją dowody używania przez proponowanego użytkownika końcowego tych lub podobnych technologii lub sprzętu do represji wewnętrznych, lub gdy istnieją powody do przypuszczeń, że może nastąpić zmiana deklarowanego użytkownika końcowego lub sposobu końcowego wykorzystania technologii lub sprzętu i użycie ich do represji wewnętrznych. Zgodnie z art. 1 ni-

niejszego wspólnego stanowiska charakter danej technologii lub sprzętu należy dokładnie zbadać, szczególnie jeżeli ma być on wykorzystany do celów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym. Represje wewnętrzne obejmują między innymi tortury i inne okrutne, nieludzkie i poniżające traktowanie lub karanie, zbiorowe lub samowolne egzekucje, zaginięcia, samowolne aresztowania i inne poważne pogwałcenia praw człowieka i podstawowych wolności, które są określone w odpowiednich międzynarodowych instrumentach praw człowieka, w tym w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych.

- Po ocenie postawy państwa odbiorcy wobec stosownych zasad określonych przez instrumenty międzynarodowego prawa humanitarnego, państwa członkowskie:
  - c) odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz, jeśli istnieje wyraźne ryzyko, że przeznaczone do wywozu technologia wojskowa lub sprzęt wojskowy mogłyby zostać użyte do działań stanowiących poważne pogwałcenia międzynarodowego prawa humanitarnego.

Kryterium 3: Wewnętrzna sytuacja w państwie końcowego przeznaczenia wynikająca z napięć lub konfliktów zbrojnych.

Państwa członkowskie odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego, które mogłyby wywołać lub przedłużyć konflikty zbrojne lub też zaostrzyć istniejące napięcia lub konflikty w państwie końcowego przeznaczenia.

Kryterium 4: Zachowanie pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w regionie.

Państwa członkowskie odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz, jeżeli istnieje wyraźne ryzyko, że zamierzony odbiorca będzie używał przeznaczonych do wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego w celach agresji przeciwko innemu państwu lub do wysuwania przy pomocy siły roszczeń terytorialnych. Rozważając takie ryzyko, państwa członkowskie uwzględniają między innymi:

- a) istnienie konfliktu zbrojnego między odbiorcą a innym państwem lub prawdopodobieństwo zaistnienia takiego konfliktu;
- b) roszczenia terytorialne przeciwko sąsiedniemu państwu, które w przeszłości odbiorca próbował zrealizować lub groził ich zrealizowaniem za pomocą siły;
- c) prawdopodobieństwo użycia technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego w innym celu niż do uzasadnionego zapewnienia narodowego bezpieczeństwa i obrony odbiorcy;
- d) konieczność uniknięcia znaczącego negatywnego wpływu na stabilność w regionie.

Kryterium 5: Bezpieczeństwo narodowe państw członkowskich i terytoriów, za których stosunki zewnętrzne państwa członkowskie są odpowiedzialne, oraz bezpieczeństwo państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych.

Państwa członkowskie uwzględniają:

- a) potencjalny wpływ przeznaczonych do wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego na interesy związane z obroną i bezpieczeństwem, własnym oraz innych państw członkowskich oraz państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych, uznając jednocześnie, że czynnik ten nie może mieć wpływu na kryteria poszanowania praw człowieka oraz na pokój, bezpieczeństwo i stabilność w regionie;
- b) ryzyko wykorzystania danej technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich oraz państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych.

Kryterium 6: Zachowanie się państwa kupującego wobec społeczności międzynarodowej, a w szczególności: jego nastawienie do terroryzmu, charakter jego sojuszy i poszanowanie przez niego prawa międzynarodowego.

Państwa członkowskie uwzględniają między innymi dotychczasowe zachowanie państwa kupującego, w zakresie:

- a) popierania przez nie terroryzmu i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej lub zachęcania do takich działań;
- b) przestrzegania przez nie międzynarodowych zobowiązań, w szczególności dotyczących niestosowania siły, oraz przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego;

- c) jego zaangażowania w dziedzinie nierozprzestrzeniania broni i w innych obszarach kontroli zbrojeń i rozbrojenia, w szczególności podpisania, ratyfikacji i wprowadzania w życie odpowiednich konwencji o kontroli zbrojeń i rozbrojeniu, o których mowa w kryterium 1 lit. b).

Kryterium 7: Istnienie ryzyka, że nastąpi zmiana przeznaczenia technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego w państwie kupującym lub dojdzie do jego ponownego wywozu na niepożądanych warunkach.

Oceniając wpływ technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego przeznaczonych do wywozu na państwo odbiorcę oraz ryzyko, że taka technologia wojskowa lub taki sprzęt wojskowy mogą zmienić przeznaczenie i trafić do niepożądanego użytkownika końcowego, rozważa się następujące czynniki:

- a) uzasadniony interes obronności i bezpieczeństwa wewnętrznego państwa odbiorcy, łącznie z uczestnictwem w działaniach na rzecz utrzymania pokoju w ramach ONZ lub innych organizacji;
- b) techniczną zdolność państwa odbiorcy do użytkowania danej technologii lub sprzętu;
- c) zdolność państwa odbiorcy do stosowania skutecznych środków kontroli wywozu;
- d) ryzyko, że taka technologia lub sprzęt będą ponownie wywożone do niepożądanych miejsc przeznaczenia, oraz dane na temat przestrzegania przez państwo odbiorcę wszelkich określonych przez wywoźące państwo członkowskie postanowień dotyczących ponownego wywozu lub zgody na ponowny wywóz przed jego dokonaniem;
- e) ryzyko, że taka technologia lub sprzęt mogą zostać przeznaczone dla organizacji terrorystycznych lub dla indywidualnych terrorystów;
- f) ryzyko zastosowania inżynierii wstecznej lub ryzyko niezamierzonego transferu technologii.

Kryterium 8: Zgodność wywożonych technologii wojskowych i sprzętu wojskowego z technicznymi i ekonomicznymi możliwościami państwa odbiorcy.

Uwzględniając fakt, że pożądane jest, by państwa zaspokajały swoje uzasadnione potrzeby bezpieczeństwa i obronności przy jak najmniejszym przeznaczeniu zasobów ludzkich i gospodarczych na rzecz uzbrojenia, Państwa członkowskie uwzględniają, w świetle informacji z odpowiednich źródeł, takich jak sprawozdania Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Organizacji Współpracy i Rozwoju Gospodarczego, czy proponowany wywóz poważnie zahamowałby zrównoważony rozwój państwa odbiorcy. W tym kontekście biorą pod uwagę poziom wojskowych i socjalnych wydatków państwa odbiorcy, z uwzględnieniem pomocy dwustronnej lub pochodzącej z UE.

Artykuł 3

Niniejsze wspólne stanowisko nie ma wpływu na prawo państw członkowskich do stosowania bardziej restrykcyjnych polityk krajowych.

Artykuł 4

1. Państwa członkowskie informują się wzajemnie o wnioskach o wydanie zezwolenia na wywóz, co do których wydano decyzję odmowną zgodnie z kryteriami niniejszego wspólnego stanowiska, wraz z uzasadnieniem odmowy wydania zezwolenia. Przed udzieleniem przez państwo członkowskie zezwolenia, którego odmówiono na zasadniczo taką samą transakcję w innym państwie lub państwach członkowskich w ciągu ostatnich trzech lat, konsultuje się ono z państwem lub państwami członkowskimi, które odmówiły wydania zezwolenia. Jeżeli po konsultacjach państwo członkowskie udziela jednak zezwolenia, informuje ono państwo lub państwa członkowskie, które odmówiły wydania zezwolenia, przedstawiając szczegółowe uzasadnienie swojej decyzji.
2. Decyzja o transferze lub odmowie transferu wszelkich technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego pozostaje w gestii każdego państwa członkowskiego. Uznaje się, że odmowa wydania zezwolenia ma miejsce w przypadku, gdy państwo członkowskie nie wyraża zgody na faktyczną sprzedaż lub fizyczny wywóz danej technologii wojskowej lub danego sprzętu wojskowego, jeżeli w przeciwnym wypadku sprzedaż lub zawarcie odpowiedniej umowy doszłoby do skutku. Dla tych celów odmowa wymagająca notyfikacji, zgodnie z krajowymi procedurami, może obejmować odmowę zezwolenia na rozpoczęcie rokowań lub odmowną odpowiedź na formalne zapytanie wstępne dotyczące określonego zamówienia.
3. Państwa członkowskie traktują informacje o takich odmowach i konsultacjach jako informacje niejawne i nie wykorzystują ich do osiągnięcia korzyści handlowych.

Artykuł 5

Zezwolenia na wywóz są udzielane wyłącznie w oparciu o uzyskaną wcześniej rzetelną wiedzę na temat końcowego wykorzystania w państwie końcowego przeznaczenia. Będzie to na ogół wymagać gruntownie sprawdzonego certyfikatu użytkownika końcowego albo stosownej dokumentacji lub innej formy oficjalnego upoważnienia wydanego przez państwo końcowego przeznaczenia. Rozpatrując wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego do celów produkcji w państwach trzecich, państwa członkowskie w szczególności uwzględniają potencjalne wykorzystanie gotowego produktu w państwie produkcji oraz ryzyko przeznaczenia lub wywozu gotowego produktu dla niepożądanego użytkownika końcowego.

Artykuł 6

Bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1334/2000 kryteria określone w art. 2 niniejszego wspólnego stanowiska oraz procedury konsultacji przewidziane w art. 4 są również stosowane do państw członkowskich w odniesieniu do towarów i technologii podwójnego zastosowania, określonych w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1334/2000, gdy istnieją poważne podstawy do przypuszczenia, że ostatecznym użytkownikiem tych towarów i technologii będą siły zbrojne lub siły bezpieczeństwa wewnętrznego lub podobne organy w państwie odbiorcy. Odniesienia w niniejszym wspólnym stanowisku do technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego uznaje się za obejmujące również takie towary i technologie.

Artykuł 7

W celu zapewnienia jak największej skuteczności niniejszego wspólnego stanowiska państwa członkowskie działają w ramach WPZiB w celu wzmocnienia współpracy i wspierania współdziałania w zakresie wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.

Artykuł 8

1. Każde państwo członkowskie przekazuje w trybie niejawnym pozostałym państwom członkowskim roczne sprawozdania dotyczące wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego oraz wdrażania niniejszego wspólnego stanowiska.
2. Roczne sprawozdanie UE, oparte na danych przedstawionych przez wszystkie państwa członkowskie, jest przedkładane Radzie i publikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C.
3. Ponadto każde państwo członkowskie, które prowadzi wywóz technologii lub sprzętu znajdującego się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE, publikuje krajowe sprawozdanie na temat wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, którego treść będzie w odpowiednich przypadkach zgodna z prawem krajowym i które dostarczało informacji na potrzeby rocznego sprawozdania UE dotyczącego stosowania niniejszego wspólnego stanowiska, jak przewidziano w przewodniku użytkownika.

Artykuł 9

Państwa członkowskie, w odpowiednich przypadkach, oceniają wspólnie w ramach WPZiB sytuację potencjalnych lub faktycznych odbiorców wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego z państw członkowskich w świetle zasad i kryteriów niniejszego wspólnego stanowiska.

Artykuł 10

Podczas gdy państwa członkowskie, w odpowiednich przypadkach, mogą także uwzględnić wpływ proponowanego wywozu na ich interesy ekonomiczne, socjalne, handlowe i przemysłowe, jednakże czynniki te nie wpływają na stosowanie powyższych kryteriów.

Artykuł 11

Państwa członkowskie dokładają wszelkich starań w celu zachęcenia innych państw dokonujących wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego do stosowania kryteriów niniejszego wspólnego stanowiska. Prowadzą one z państwami trzecimi stosującymi te kryteria regularną wymianę doświadczeń na temat polityk kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego i na temat stosowania tych kryteriów.

Artykuł 12

Państwa członkowskie zapewniają, by ich przepisy krajowe umożliwiały im kontrolę wywozu technologii i sprzętu znajdującego się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE. Wspólny wykaz uzbrojenia UE stanowi punkt odniesienia dla krajowych wykazów technologii i sprzętu w państwach członkowskich, ale bezpośrednio ich nie zastępuje.

Artykuł 13

Przewodnik użytkownika do Europejskiego kodeksu postępowania w sprawie wywozu sprzętu wojskowego, który jest poddawany regularnym przeglądom, zawiera wskazówki dotyczące stosowania niniejszego wspólnego stanowiska.

Artykuł 14

Niniejsze wspólne stanowisko staje się skuteczne od daty jego przyjęcia.

Artykuł 15

Niniejsze wspólne stanowisko jest poddawane przeglądowi trzy lata po jego przyjęciu.

Artykuł 16

Niniejsze wspólne stanowisko zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dnia 8 grudnia 2008 r.

W imieniu Rady

B. KOUCHNER

Przewodniczący

13.12.2008 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 335/103

**LISTA KRAJÓW OBJĘTYCH ZAKAZEM EKSPORTU
Z TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
TOWARÓW O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA**

LP.	KRAJ	UWAGI
1	2	3
1.	REPUBLIKA IRAKU	Nie dotyczy dostaw niezbędnych dla rządu Republiki Iraku lub sił wielonarodowych, które mają służyć celom Rezolucji Rady Bezpieczeństwa NZ nr 1546 (2004). Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.
2.	ISLAMSKA REPUBLIKA IRANU	Nie dotyczy pojazdów niebojowych wyprodukowanych lub wyposażonych w materiały w celu zapewnienia ochrony przed pociskami i przeznaczonych wyłącznie do wykorzystania w Islamskiej Republice Iranu dla celów obronnych przez personel UE i jej państw członkowskich. Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania, z wyjątkiem wszelkich towarów, materiałów, sprzętu i technologii, które mogą wesprzeć działania Islamskiej Republiki Iranu związane ze wzbogacaniem, przetwarzaniem lub ciężką wodą albo z rozwojem systemów przenoszenia broni jądrowej, zgodnie z postanowieniami Rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1737 (2006) i Wspólnym stanowiskiem Rady UE nr 2007/140/CFSP.
3.	DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA	Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy wyłącznie na potrzeby jednostek rządowych Demokratycznej Republiki Konga, po wcześniejszej notyfikacji do właściwego Komitetu Sankcji Narodów Zjednoczonych. Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy wyłącznie na potrzeby Misji Narodów Zjednoczonych (MONUC) w Demokratycznej Republice Konga. Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, kamizelek ochronnych i hełmów na użytek osobisty personelu Narodów Zjednoczonych oraz przedstawicieli mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej. Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego*, powiązanej pomocy oraz szkoleń wyłącznie do celów humanitarnych i ochrony osobistej, po wcześniejszej notyfikacji właściwemu Komitetowi Sankcji Narodów Zjednoczonych. Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.
4.	KOREAŃSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA	Nie dotyczy pojazdów niebojowych wyprodukowanych lub wyposażonych w materiały w celu zapewnienia ochrony przed pociskami i przeznaczonych wyłącznie do wykorzystania w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej w celach obronnych przez personel UE i jej państw członkowskich.
5.	REPUBLIKA LIBANU	Nie dotyczy dostaw i powiązanych usług, które nie są dostarczone, bezpośrednio lub pośrednio, bojówkom, do których rozbrojenia wzywa Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych w Rezolucji nr 1559 (2004) i 1680 (2006), oraz pod warunkiem, że dana transakcja została autoryzowana przez rząd Republiki Libanu lub UNIFIL, albo towary lub usługi będą używane przez siły zbrojne Republiki Libanu lub UNIFIL w trakcie wykonywania ich misji. Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.

1	2	3
6.	REPUBLIKA LIBERII	<p>Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy na potrzeby Misji Pokojowej Narodów Zjednoczonych (UNMIL) w Republice Liberii.</p> <p>Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy na potrzeby międzynarodowych programów szkoleniowych oraz reformy sił zbrojnych i policji Republiki Liberii oraz dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* do celów humanitarnych i ochrony osobistej oraz pomocy technicznej lub szkoleń, po wyrażeniu zgody przez właściwy Komitet Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, kamizelek ochronnych i hełmów na użytek osobisty personelu Narodów Zjednoczonych oraz przedstawicieli mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej.</p> <p>Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy świadczonych dotąd członkom Specjalnych Sił Bezpieczeństwa (SSS) w celu szkoleniowym oraz dostaw pozostających pod opieką SSS do użytku operacyjnego, pod warunkiem że transfer i powiązana pomoc dla SSS zostały uprzednio zatwierdzone przez właściwy Komitet Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy dostaw oraz powiązanej pomocy do wyłącznego użytku członków państwowych sił zbrojnych i policji, którzy zostali zweryfikowani i wyszkoleni po powołaniu UNMIL, pod warunkiem że dostawy te zostały uprzednio zatwierdzone przez właściwy Komitet Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych na podstawie łącznego wniosku Rządu Republiki Liberii oraz państwa-eksportera.</p> <p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego*, innego niż broń i amunicja nieśmiercionośna, do wyłącznego użytku członków państwowych sił zbrojnych i policji, którzy zostali zweryfikowani i wyszkoleni po powołaniu UNMIL, po uprzedniej notyfikacji właściwemu Komitetowi Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
7.	ZWIĄZEK MYANMAR	<p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* przeznaczonego wyłącznie do celów humanitarnych i ochrony osobistej lub do programów budowy instytucji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Wspólnoty lub do operacji zarządzania kryzysowego Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej, a także związanej z tym pomocy technicznej i finansowej.</p> <p>Nie dotyczy dostaw sprzętu saperskiego i innych towarów do rozminowywania, a także związanej z tym pomocy technicznej i finansowej.</p> <p>Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, w tym kamizelek ochronnych i hełmów, na potrzeby personelu Narodów Zjednoczonych, personelu Unii Europejskiej, Wspólnoty lub jej państw członkowskich oraz przedstawicieli mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
8.	REPUBLIKA SIERRA LEONE	<p>Nie dotyczy rządu Republiki Sierra Leone. Nie dotyczy dostaw na potrzeby Misji Pokojowej Narodów Zjednoczonych w Republice Sierra Leone (United Nations Mission in Sierra Leone – UNAMSIL) oraz sił pokojowych ECOMOG.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>

1	2	3
9.	REPUBLIKA SOMALIJSKA	<p>Nie dotyczy dostaw broni i wszelkiego rodzaju powiązanego sprzętu oraz bezpośredniego i pośredniego świadczenia usług technicznych, finansowych i innych form wsparcia i szkolenia powiązanych z działalnością wojskową, przeznaczonych wyłącznie do wsparcia lub wykorzystania przez misje wymienione w Rezolucjach Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych nr 1744 (2007) oraz nr 1846 (2008) i 1851 (2008).</p> <p>Nie dotyczy dostaw broni i wszelkiego rodzaju powiązanego sprzętu oraz bezpośredniego i pośredniego świadczenia usług technicznych przeznaczonych wyłącznie na potrzeby rozwoju instytucji sektora bezpieczeństwa w ramach procesu politycznego przewidzianego w Rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych nr 1744 (2007), w przypadku braku negatywnej decyzji właściwego Komitetu Sankcji Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* do celów humanitarnych i ochrony osobistej lub do programów budowy instytucji Unii Europejskiej, Wspólnoty i jej państw członkowskich, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa, prowadzonych w ramach Procesu na rzecz Pokoju i Pojednania, po wyrażeniu zgody przez właściwy Komitet Sankcji Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy odzieży ochronnej, w tym kamizelek ochronnych i hełmów, czasowo wwożonej na potrzeby personelu Narodów Zjednoczonych, mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
10.	REPUBLIKA SUDANU	<p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* do celów humanitarnych, monitorowania przestrzegania praw człowieka, ochrony osobistej lub do realizacji określonych programów Narodów Zjednoczonych, Unii Afrykańskiej, Unii Europejskiej i Wspólnoty oraz dla operacji zarządzania kryzysowego Unii Europejskiej, Narodów Zjednoczonych lub Unii Afrykańskiej.</p> <p>Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, kamizelek ochronnych i hełmów na wyłączne potrzeby personelu Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej, Wspólnoty i jej państw członkowskich oraz przedstawicieli mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej oraz powiązanego personelu.</p> <p>Nie dotyczy dostaw i usług dla wsparcia implementacji Wszechstronnego Porozumienia Pokojowego.</p> <p>Nie dotyczy dostaw sprzętu saperskiego i innych towarów do rozminowywania.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
11.	REPUBLIKA UZBEKISTANU	<p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* wyłącznie do celów humanitarnych, ochrony osobistej lub określonych programów Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Wspólnoty oraz do operacji zarządzania kryzysowego Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej.</p> <p>Nie dotyczy dostaw dla sił państw-kontrybutorów do Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF) i operacji „Enduring Freedom” (OEF) w Islamskiej Republice Afganistanu.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
12.	REPUBLIKA WYBRZEŻA KOŚCI SŁONIOWEJ	<p>Nie dotyczy dostaw na potrzeby Misji Pokojowej Narodów Zjednoczonych w Republice Wybrzeża Kości Słoniowej (UNOCI) oraz wspierających ją sił francuskich.</p> <p>Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, kamizelek ochronnych i hełmów na potrzeby personelu Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej oraz przedstawicieli mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej.</p> <p>Nie dotyczy dostaw nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* do celów humanitarnych i ochrony osobistej oraz związanej z tym pomocy technicznej lub szkoleń.</p> <p>Nie dotyczy dostaw oraz pomocy technicznej i szkoleń związanych wyłącznie z restrukturyzacją sił bezpieczeństwa i obrony, po wyrażeniu zgody przez właściwy Komitet Sankcji Narodów Zjednoczonych.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>

1	2	3
13.	REPUBLIKA ZIMBABWE	<p>Nie dotyczy nieśmiercionośnego sprzętu wojskowego* do celów humanitarnych i ochrony osobistej dla określonych programów Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej.</p> <p>Nie dotyczy czasowych dostaw odzieży ochronnej, kamizelek ochronnych i hełmów na potrzeby personelu Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej oraz przedstawicieli i personelu mediów, organizacji humanitarnych i pomocy rozwojowej.</p> <p>Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.</p>
14.	WSZYSTKIE KRAJE ŚWIATA	<p>Zakaz dotyczy dostaw dla Osamy bin Ladena, członków organizacji Al-Kaida, talibów oraz innych osób fizycznych, grup, wspólnot i przedsięwzięć z nimi związanych, zgodnie z listą utworzoną na mocy Rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych nr 1267 (1999) i 1333 (2000), regularnie aktualizowaną przez komitet powołany na mocy Rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych nr 1267 (1999).</p> <p>Zakaz dotyczy wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej min przeciwpiechotnych objętych kodem CN 9306 90 10 Nomenklatury Scalonej, stanowiącej załącznik I do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1031/2008 z dnia 189 września 2008 r. zmieniającego załącznik I do Rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej.</p> <p>Zakaz nie dotyczy min wywożonych za granicę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przez jednostki wojskowe Sił Zbrojnych RP uczestniczące w operacjach mających na celu utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa; 2) przez jednostki wojskowe Sił Zbrojnych RP uczestniczące w ćwiczeniach wojskowych organizowanych na podstawie porozumień międzynarodowych; 3) które zostały przywiezione przez jednostki wojskowe państw obcych do wykorzystania w ramach ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych na terytorium RP na podstawie porozumień międzynarodowych.

* Nieśmiercionośny sprzęt wojskowy – sprzęt przeznaczony do celów wojskowych, którego bezpośrednio i zgodnie z przeznaczeniem użycie nie wywołuje skutku śmiertelnego.

LISTA KRAJÓW OBJĘTYCH OGRANICZENIEM EKSPORTU*
Z TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
TOWARÓW O ZNACZENIU STRATEGICZNYM DLA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

LP.	KRAJ	UWAGI
1.	CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA	Dotyczy również Tajwanu. Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.
2.	REPUBLIKA KUBY	Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.
3.	ARABSKA REPUBLIKA SYRYJSKA	Nie dotyczy towarów podwójnego zastosowania.

* Ograniczenie polega na obowiązku uzyskania zgody Rady Ministrów na eksport.

KATEGORIE WYKAZU UZBROJENIA

- ML 1. Broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 2. Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym niż 12,7 mm (0,50 cala), miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 3. Amunicja i zapalniki nastawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 4. Bomby, torpedy, rakiety, pociski raketowe, inne urządzenia i ładunki wybuchowe oraz związane z nimi wyposażenie i akcesoria specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 5. Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt do testowania, strojenia i zakłócania specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i wyposażenie.
- ML 6. Pojazdy lądowe i ich komponenty.
- ML 7. Chemiczne lub biologiczne środki trujące, „środki rozpraszania tłumy”, materiały radioaktywne oraz związany z nimi sprzęt, komponenty i materiały.
- ML 8. „Materiały wysokoenergetyczne” oraz substancje pokrewne.
- ML 9. Wojenne jednostki pływające, specjalny sprzęt morski i wyposażenie oraz komponenty do nich specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych.
- ML 10. „Statki powietrzne”, „statki powietrzne lżejsze od powietrza”, bezzałogowe statki powietrzne, silniki lotnicze i wyposażenie „statków powietrznych”, pokrewne wyposażenie i komponenty specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.
- ML 11. Sprzęt elektroniczny nie wyszczególniony w innym miejscu Wykazu uzbrojenia oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty.
- ML 12. Systemy broni opartej na energii kinetycznej dużych prędkości oraz sprzęt pokrewny i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 13. Sprzęt opancerzony lub ochronny, konstrukcje oraz ich komponenty.
- ML 14. „Sprzęt specjalistyczny do szkolenia wojskowego” lub do symulacji gier wojennych, symulatory specjalnie zaprojektowane do treningu użytkowania jakiegokolwiek broni palnej lub uzbrojenia wymienionego w pozycjach ML1 lub ML2 oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i akcesoria.
- ML 15. Sprzęt do zobrazowywania lub przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria.
- ML 16. Odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, których wykorzystanie w produkcji objętym wykazem jest możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii lub funkcji, a które zostały specjalnie zaprojektowane dla któregośkolwiek z produktów określonych w pozycjach od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19.
- ML 17. Różnorodny sprzęt, materiały i ‘biblioteki’ oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 18. Sprzęt i komponenty do produkcji uzbrojenia wymienianego w Wykazie.
- ML 19. Systemy broni o ukierunkowanej energii, sprzęt pokrewny lub przeciwdziałania, modele badawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty.
- ML 20. Sprzęt kriogeniczny i „nadprzewodzący” oraz specjalnie zaprojektowane do niego komponenty i akcesoria.
- ML 21. „Oprogramowanie”.
- ML 22. „Technologia”.

Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu

Państwo	Komitet Zanggera	Grupa Dostawców Jądrowych	Grupa Australijska	Reżim Kontrolny Technologii Raketowych	Porozumienie z Wassenaar
Argentyna	X	X	X	X	X
Australia	X	X	X	X	X
Austria	X	X	X	X	X
Belgia	X	X	X	X	X
Białoruś	X	X			
Brazylia		X		X	
Bułgaria	X	X	X	X	X
Chorwacja	X	X	X		X
Chiny	X	X			
Cypr		X	X		
Czechy	X	X	X	X	X
Dania	X	X	X	X	X
Estonia		X	X		X
Finlandia	X	X	X	X	X
Francja	X	X	X	X	X
Grecja	X	X	X	X	X
Hiszpania	X	X	X	X	X
Holandia	X	X	X	X	X
Irlandia	X	X	X	X	X
Islandia		X	X	X	
Japonia	X	X	X	X	X
Kazachstan	X	X			
Kanada	X	X	X	X	X
Korea Płd.	X	X	X	X	X
Litwa		X	X		X
Luksemburg	X	X	X	X	X
Łotwa		X	X		X
Malta		X	X		X
Meksyk					X
Niemcy	X	X	X	X	X
Norwegia	X	X	X	X	X
Nowa Zelandia		X	X	X	X
Polska	X	X	X	X	X
Portugalia	X	X	X	X	X
Rosja	X	X		X	X
RPA	X	X		X	X
Rumunia	X	X	X		X
Słowacja	X	X	X		X
Słowenia	X	X	X		X
Szwajcaria	X	X	X	X	X
Szwecja	X	X	X	X	X
Turcja	X	X	X	X	X
Ukraina	X	X	X	X	X
USA	X	X	X	X	X
Węgry	X	X	X	X	X
Wielka Brytania	X	X	X	X	X
Włochy	X	X	X	X	X
razem	38	46	40	34	41

⁴ Status członka Grupy Australijskiej posiada również Komisja Europejska